কবিতা
ফুটাই
পঢ়া

ক
ই
তা
প
বি
তা
টা
ক
ফু
ই
ফু
ঢ়া
ঢ়া
ক
প
ফু
টা
ক
বি
ঢ়া
বি
তা
প
বি
প
ফু
তা
ঢ়া

কবিতা ফুটাই পঢ়া

কবিতা অধ্যয়ন গোটৰ পৰ্বান্তৰৰ পদ্য ইস্তাহাৰ প্ৰকাশৰ প্ৰথম বৰ্ষপূৰ্তি উপলক্ষে প্ৰকাশিত। ১৪ মাৰ্চ, ২০২১

সম্পাদনা সমিতি

উপদেষ্টা
ড°আনন্দ বৰমুদৈ
সভাপতি
প্ৰণয় ফুকন
সম্পাদক
সুমন দত্ত

কবিতা অধ্যয়ন গোট

সভাপতি
ড°আনন্দ বৰমুদৈ
যুটীয়া সম্পাদক
ড°কল্যাণ ভূঞা
প্ৰকল্প ৰঞ্জন ভাগৰতী
সদস্য
ডাঃ প্ৰণয় ফুকন
ড° জ্যোতিপ্ৰসাদ শইকীয়া
ৰাজীৱ বৰা
ড°বিনোদ চন্দ্ৰ বড়া
ড°প্ৰাণজিৎ বৰা
সুমন দত্ত
বৈদ্য ব্ৰাইট বুঢ়াগোহাঁই
ড°ৰণদ্বীপ বড়া
যাদৱ গগৈ

ভিতৰত

প্ৰবন্ধকাৰ

নগেন শইকীয়া
আনন্দ বৰমুদৈ
ড° বিভাস চৌধুৰী

অনুবাদক

বিবেকানন্দ চৌধুৰী
অৰ্চনা পূজাৰী
ইন্দ্ৰনীল গায়ন
প্ৰকল্প ৰঞ্জন ভাগৰতী
দিগন্ত শইকীয়া
ড° বিনীতা নাথ
বীৰেন গগৈ
গীতুমণি তালুকদাৰ
হাছিনুচ চুলতান
প্ৰদীপ কুমাৰ সন্দিকৈ
কিশোৰ কুমাৰ দাস
কুমুদ ঘোষ

কবি

হৰেকৃষ্ণ ডেকা
কৰবী ডেকা হাজৰিকা
ফণীন্দ্ৰ কুমাৰ দেৱ চৌধুৰী
অনুভৱ তুলসী
সমীন্দ্ৰ হুজুৰি
চেনীৰাম গগৈ
শ্বৰীফা খাতুন চৌধুৰী
প্ৰয়াগ শইকীয়া
ডাঃ ৰঞ্জিত বৰুৱা
মেঘালী ফুকন

প্ৰণতি বৰুৱা
এম. কামালুদ্দিন আহমেদ
মাখন কলিতা
নীলকান্ত শইকীয়া
প্ৰণয় ফুকন
পংকজ গোবিন্দ মেধি
প্ৰাণজিৎ বৰা
মৃদুল শৰ্মা
কুশল দত্ত
নিৰোদ গোহাঁই
মৃণাল কুমাৰ গগৈ
ৰাজীৱ বৰা
ভূপেন গগৈ
প্ৰাঞ্জল জ্যোতি দত্ত
পেইম থি গোহাঁই
দাদুল দেৱকৃষ্ণ বৰুৱা
গোবিন কুমাৰ খাউণ্ড
মৃগাঙ্ক শেখৰ চলিহা
ভাৰতী চক্ৰৱৰ্তী
অমিতাভ ফুকন
মানসী গগৈ
সুশান্ত বৰা
অৰূপ কুমাৰ দাস
সুকুমাৰ চেতিয়া
কৌশিক কিশলয়
অজন্ত কুমাৰ বৰা
চিন্ত সমীৰ বৰগোহাঁই
নিবিড় অনুৰাগ মানস
মিণ্টুল হাজৰিকা

দীপশিখা বৰগোহাঁই দাস
জ্যোতিষ্মান শইকীয়া
জয়ন্ত দত্ত
অৰ্জুন দাস
অংকুৰণ আৰ্ফ
পৰশমণি মহন্ত
অমৰ মৰাং
সংগীতা মেধি
মৈত্ৰেৰী ফুকন
ডাঃ মানসী দত্ত
দীপমণি দাস
পাৰ্থ সীমান বৈশ্য
স্বপ্নালী কলিতা
লুইত কিৰণ দাস
তুতুল মানৱ
বিনোদ চন্দ্ৰ বড়া
বৈদ্য ব্ৰাইট বুঢ়াগোহাঁই
যাদৱ গগৈ
কল্যাণ ভূঞা
সম্পাদকীয়

প্ৰচ্ছদপট ঃ **কৌশিক কিশলয়**
অংগসজ্জা ঃ **ৰিতু বৰগোহাঁই**

সম্পাদকীয়

কবিতা কবিতাই, ব্যাখ্যা মানেই কবিতাৰ কফিন

কিমান শব্দ হ'লে এটা কবিতা হয় কবিতাই নাজানে কবিতা গণিত নহয়। কিমান শোণিত আৰু চকুলোৰে জীপাল হয় কবিতাৰ কায়া কবিতাই নাজানে কবিতা ৰসায়ন নহয়।

আখৰেৰে শোভিত কবিতাই নিচিনে আখৰৰ কোণ। এবাৰ প্ৰাণ পাই কবিতাই উভতি নাচায় কবিতাৰ কবি কোন।

কবিতা কবিতাই, ব্যাখ্যা মানেই কবিতাৰ কফিন।

যি কবিতাই এদিন দ্বিপদেৰে আৰম্ভ কৰিছিল সেই কবিতাৰ এতিয়া অনেক পদ। দৰাচলতে দ্বিপদীই হৈছে সকলো দেশৰ, সকলো ভাষাৰ আদি ছন্দ। জীৱজগত আৰু কাব্যজগতৰ ক্ৰমোন্নতিৰ নিয়ম এইখিনিতেই পৰস্পৰ বিৰুদ্ধ। জীৱৰ উন্নতি তথা বিৱৰ্তনত ক্ৰমান্বয়ে তাৰ পদ লোপ পাবলৈ ধৰে। কিন্তু কবিতাৰ উন্নয়নৰ ক্ষেত্ৰত পদ বৃদ্ধিহে পাবলৈ ধৰে।

মানুহৰ দেহ মনৰ সকলো প্ৰকাৰৰ ক্ৰিয়াৰ মাজত ক্ৰীড়াকেই শ্ৰেষ্ঠ বুলিব পাৰি। কাৰণ ক্ৰীড়া এইক্ষেত্ৰত উদ্দেশ্যহীন। মানুহে খেলে আনন্দ আৰু সন্তুষ্টি অৰ্জনৰ অৰ্থে। অন্য আকাংক্ষা ইয়াত প্ৰয়োজনহীন। যি খেলৰ লগত প্ৰাপ্তিৰ কথা জড়িত হৈ থাকে সেয়াতো একপ্ৰকাৰ জুৱাখেল। আমি মন কৰা ভাল জুৱাখেল লক্ষ্মীপূজাৰ অংগ হব পাৰে কিন্তু সৰস্বতী পূজাৰ নহয়। নিৰৰ্থক তথা অৰ্থগত নোহোৱা এই খেল সেয়েহে কাৰো ব্যক্তিগত বুলিব নোৱাৰি।

কবিতাৰ উদ্দেশ্য যিহেতু সকলোকে আনন্দ প্ৰদান কৰা। মনোৰঞ্জন কৰা কিন্তু নহয়। অৰ্থগতভাৱেও এই দুয়োটা শব্দৰ মাজত আছে বিস্তৰ পাৰ্থক্য। কবিতাৰ যোগেদি মনোৰঞ্জন কৰিবলৈ গৈ সহজে জনপ্ৰিয় হয়তো হ'ব পাৰি। কিন্তু সাহিত্যৰ উৎকৰ্ষণৰ ক্ষেত্ৰত আত্মসন্তুষ্টি ল'বলৈ গ'লে সেয়া কিন্তু অপৰাধ হ'ব। আমি এই কথাও লক্ষ্য কৰিব লাগিব সুৱৰ্ণ হীৰা খচিত অলংকাৰৰ দৰে দেখাত একেই অথচ কম মূল্যৰ অলংকাৰো কিনিবলৈ পোৱা যায়।সেই অলংকাৰৰ স্থায়িত্ব আৰু গুৰুত্ব কিমান সেয়াও জানো আমি নাজানো! তেন্তে কিয় আমি ভুল কৰিম!

শিক্ষিত ব্যক্তি মাত্ৰেই ভাষাজ্ঞান থাকিলে যিদৰে বিশ্বৰ সকলো উৎকৃষ্ট গ্ৰন্থ পঢ়ি পেলাব পাৰে, বুজিবলৈ হ'লে কিন্তু সাধনাৰ আৱশ্যক হয়। একেদৰে কবিতাৰ চৰ্চাৰ বাবেও এক সাধনাৰ আৱশ্যক। সেই সাধনাৰ মুকলি মঞ্চ এই কবিতা অধ্যয়ন গোট। আমি প্ৰত্যেকেই শিকাৰু।

সুমন দত্ত

প্ৰবন্ধ - ১

পৰ্বান্তৰৰ কবিতা

নগেন শইকীয়া

যথাৰ্থ কবিতা এক অনুভৱযোগ্য বিষয়। কবিতাৰ সেইবাবে কোনো সংজ্ঞা নাই। যিদৰে তপত আৰু চেঁচাৰ কোনো সংজ্ঞা নাই। ভাব আৰু চিন্তাৰ একোটা বিষয় থাকে। সেইবাবে ভাব আৰু চিন্তা বুজাব পাৰি, ব্যাখ্যা কৰিব পাৰি। কবিতা কেৱল উপমাৰে বুজাবলৈ চেষ্টা কৰিব পাৰি। তথাপি মানুহৰ জীৱনত যিবোৰ ঘটনাই কেৱল ভাব-চিন্তাতে আবদ্ধ নাথাকি এক ব্যাখ্যাহীন অনুভৱ সৃষ্টি কৰে সেই অনুভৱৰ আধাৰত নতুন কবিতাৰ কুঁহিপাত ওলায়। ভাব-চিন্তা আৰু ঘটনাক লৈ কবিতাসুলভ গদ্য ৰচনা কৰিব পাৰি আৰু তেনে ৰচনাক আমি পদ্যৰ শাৰীলৈ নিব পাৰোঁ।

পৰ্বান্তৰৰ পদ্য এই শিৰোনামটোত ব্যৱহৃত পদ্য শব্দটো এক আলংকাৰিক শব্দলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছে। আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ এগৰাকী গুৰুত্বপূৰ্ণ কবি অজিৎ বৰুৱাৰ প্ৰথম কাব্যসংকলনটিৰ নাম হ’ল কিছুমান পদ্য আৰু গান। ইয়াৰ মাজত দুটা অৰ্থ বিচাৰিব পাৰি।

প্ৰথমটো হ’ল তেওঁ নিজৰ ৰচনাক কবিতাৰ উচ্চস্থানলৈ যেন নিব খোজা নাই, আৰু দ্বিতীয়টো হ’ল পদ্য শব্দটোৰ ব্যৱহাৰেৰে কবিতাৰ প্ৰথম পৰিচয়টো ধৰি থ’ব খুজিছে। পৰ্বান্তৰৰ পদ্য এই শিৰোনামত ব্যৱহাৰ কৰা পদ্য শব্দটোৰ মাজত কোনোবাই কোনো কাৰণবশতঃ কবিতা বুলি ক’ব নুখুজিলেও এই ৰচনাও যে সময়ৰ পৰিচয় ধৰি ৰখা কবিতা সেই ভাবৰ ব্যঞ্জনা এটা কঢ়িয়াই আনিছে। সেইবাবে ইয়াৰ মাজত এটি ব্যংগাৰ্থও থকাৰ সম্ভাৱনা আছে।

সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ লগে লগে হোৱা মানুহৰ অভিজ্ঞতাই ৰূপ সলাই আহিছে। ৰূপৰ লগত ভাব, চিন্তাৰ আৰু অনুভৱৰ আধাৰো সলনি হৈছে। এতেকে আধাৰ সলনি হোৱাৰ বাবে ঘটা ৰূপৰ পৰিৱৰ্তনক পূৰ্বৰ অভিজ্ঞতাৰে

কাব্য ৰচনা কৰাসকলে সমান মূল্য দিব নুখুজিলেও এই ৰূপো যে কবিতাৰ নৱতম ৰূপ সেই পৰিচয় নতুন কবিতাসমূহে কঢ়িয়াই আনিছে। অৱশ্যেই সময়ৰ বুকুত স্থায়িত্ব লাভৰ বাবে ৰূপৰ সলনি হলেও তাৰ অন্তৰ্নিহিত যিটো মানৱীয় অনুভৱ তাৰ পৰিৱৰ্তে কেৱল যুক্তিৰে ব্যাখ্যা কৰিব পৰা বক্তব্য গধুৰ হ'লেও তেনে ৰচনাক উচ্চস্তৰলৈ নিয়া কঠিন হব। কাৰণ বক্তব্য উকা গদ্যৰেই ধৰি ৰাখিব পাৰি। তাৰ বাবে কাব্যৰূপৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই। গদ্যৰূপতো কবিতা ৰচিত হৈ আহিছে যদি তাক গদ্যত থকাৰ দৰে তত্ত্ব, যুক্তি বা বক্তব্যৰ প্ৰয়োভৰৰ পৰিৱৰ্তে আনুভূতিক অভিজ্ঞতাৰ আলোড়ন তেনে গদ্যই ধৰি ৰাখিব পাৰে। বিৱৰণ বা কাহিনীধৰ্মিতাক আধাৰ কৰিলেও আৰু পৰিৱৰ্তিত সময়ৰ মানুহ আৰু সমাজৰ বিভিন্ন প্ৰশ্ন তুলি ধৰাৰ যত্ন কৰিলেও তাৰ মাজত অভিজ্ঞতাৰ আনুভূতিক আলোড়ন নাথাকিলে তাৰ আবেদন দীৰ্ঘস্থায়ী হ'ব বুলি আশা কৰিব নোৱাৰি। পূৰ্বৰ আৰু আধুনিক কালৰো যিসকল খ্যাতিমান কবিয়ে মানুহ আৰু সমাজ সন্মুখীন হোৱা পাৰ হৈ যোৱা সময়ৰ ঘটনা বা সমস্যাৰ আধাৰত লিখা কবিতাসমূহেও মুখ্যতঃ কবিৰ মনৰ মাজত তোলা অভিজ্ঞতাৰ আনুভূতিক আলোড়ন ধৰি ৰাখিবলৈ সমৰ্থ হেছে তেনে কবিতা এটা সময়ৰ আধাৰত ৰচিত যেন লাগিলেও মানুহৰ চিৰন্তন মানৱীয় সমস্যাৰ স্বৰূপ তাত সন্নিবিষ্ট হৈ আছে। সেইবাবে পাৰ হৈ যোৱা দিনৰ কবিতা হোৱা সত্ত্বেও সময় অতিক্ৰম কৰি তেনে কবিতাই যুগে যুগে মানুহক মুগ্ধ কৰি আহিছে। মই আশা কৰোঁ পৰ্বান্তৰৰ পদ্যৰ দ্বিতীয় খণ্ডৰ প্ৰতিটো কবিতাই সময়ৰ বুকুত থিয় হৈয়ো আৰু সময়ৰ ৰং গাত সানিও সময়ক অতিক্ৰম কৰি চিৰন্তন মূল্যৰ অধিকাৰী হব আৰু অসমীয়া কবিতাক চিৰন্তন সমৃদ্ধি দান কৰিব।❐

প্ৰবন্ধ - ২

আপোনালোকক আজিৰ দিনটোত শ্ৰদ্ধাৰে মনত পেলাইছোঁ

আনন্দ বৰমুদৈ

কবি এগৰাকী যিমানেই মহৎ নহওক, তেওঁৰ ব্যক্তিগত সংকলন এখনৰ সকলো কবিতা মহৎ হ'ব বুলি আশা কৰিব নোৱাৰি। মহৎ কবিতা এটাৰো গোটেইবোৰ স্তৱক বা শাৰী মহৎ হ'ব নোৱাৰে। বিখ্যাত কবিৰ বিখ্যাত কবিতা এটাৰ গোটেইবোৰ শাৰী সমানে বিখ্যাত হোৱাৰ উদাহৰণ বিৰল। কবিতাৰ কোনবিলাক শাৰী বা স্তৱক বাৰু মানুহে বিভিন্ন প্ৰসংগত উদ্ধৃত কৰে, স্মৃতিৰ পৰা আওঁৰাই? স্মৃতিৰ পৰা আওঁৰাবলৈ অথবা উদ্ধৃতি দিবলৈ প্ৰথমে কবিতাৰ সেই বিশেষ শাৰী বা স্তৱকটো আপোনাৰ স্মৃতিত লাগি ধৰিব নেলাগিব জানো? স্মৃতিত এঠাখাই লাগি ধৰিব পৰা গুণটো ক'ত থাকে— আপোনাৰ স্মৃতিত নে কবিতাটোৰ স্তৱকটোত? আনৰ কবিতাটোৰ কথা বাৰু পিছত, কিন্তু আপোনাৰ নিজৰ কবিতাটো? আপোনাৰ নিজৰ কবিতাটো আপোনাৰ নিজৰ স্মৃতিত কিয় এঠাখাই লাগি ধৰা নাই? যদি ধৰিছে, আপুনি কিয় কাগজ চাই পঢ়িছে? আপোনাৰ যিটো কবিতা আপোনাৰ স্মৃতিতে লাগি ধৰা নাই, আপুনি আনৰ স্মৃতিত লাগি ধৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰেনে? শ্ৰোতা আৰু পাঠকৰ স্মৃতিত কবিতাৰ স্তৱক এটা লাগি ধৰিবলৈ ছন্দ আৰু লয়ে কিবা সহায় কৰেনে? ৰবাৰ্ট ফ্ৰষ্টে কৈছিল যে ছন্দ নোহোৱাকৈ কবিতা লিখা আৰু মাজৰ নেটখন নতৰাকৈ টেনিছ খেলা একে কথা। কবিতাত ছন্দ আৰু লয়ক আপুনি বিৰোধিতা কৰে নেকি? যদি কৰে, কিয় কৰে? বন্ধুসকল, আপোনালোকে যিবোৰ শব্দ লৈ কবিতা লিখিছে, সেই শব্দবোৰ আমাৰ অভিধানতে আছে। আপোনালোকে শব্দৰ আভিধানিক অৰ্থক নামানিব পাৰো বুলি ভাবেনেকি? শব্দ এটাই পিঠিত বোকোচা বান্ধি অনা অৰ্থৰ লগত আপুনি নতুন অৰ্থ এটা যোগ দিয়া আৰু আভিধানিক অৰ্থ অগ্ৰাহ্য কৰাটো একে কথা নেকি? বহু ব্যৱহাৰৰ ফলত অৰ্থ প্ৰকাশৰ ক্ষমতা হেৰুৱাই পেলোৱা শব্দক নতুন প্ৰকাশ ক্ষমতা যোগান ধৰাটো কবিৰ দায়িত্ব হয়নে নহয়? বহু ব্যৱহাৰে ঘুগুলা কৰা শব্দক নতুন অৰ্থৰ বাহক কিদৰে কৰিব পাৰি? লোকজীৱনৰ পৰা কিবা আনিব পাৰিনেকি? জনগণৰ জীয়া ভাষাত আপোনালোকে বিশ্বাস কৰেনে? আপোনাৰ কবিতাক চিন্তা-অনুভূতিৰ বাহক কৰিবলৈ ভাষাক আপুনি গদ্য আৰু কথিত ভাষাৰ মাজত বিচাৰেনে কবিতাৰ মাজত বিচাৰে? আমি পৰ্বান্তৰৰ পদ্য পৰিয়ালে এই ধৰণৰ কিছুমান কথা চিন্তা কৰোঁ। প্ৰশ্নহে আমাৰ মনলৈ আহিছে। খাটাং উত্তৰ আমাৰ হাতত নাই। কবিতাক আমি সাধাৰণ মানুহৰ লগত যোগাযোগৰ মাধ্যম কৰিব খোজো।

বন্ধুসকল, কবিতাৰ আবেলিটো আনন্দময় আৰু অৰ্থবহ হওক।❐

প্ৰবন্ধ - ৩

পৰ্বান্তৰৰ পদ্য

ড° বিভাস চৌধুৰী

কবিতাৰ কথা বুলিলে বিষয়ৰ আৰঁৰ অব্যক্ত কথাই যে আমাৰ সন্মুখত শাৰীবোৰৰ মাজৰ পৰা ভুমুকি মাৰি কথোপকথনত লিপ্ত হয় সেয়া পঢ়ুৱৈ হিচাবে সকলোৰে কেতিয়াবা নহয় কেতিয়াবা অনুভৱ হৈছে নিশ্চয়। গদ্যত উপস্থাপনৰ ক্ষেত্ৰৰ ব্যৱহাৰ পৃথক হয়, আৰু চমু বা দীঘলীয়া যিয়েই নহওক, কবিতাত শব্দৰ ফাকে ফাকে থাকে কথা - পৰ্বান্তৰৰ পদ্যৰ সম্পাদনাৰ অভিজ্ঞতাই এই অব্যক্ত কথাৰ লগত পঢ়ুৱৈৰ সংলাপৰ বিষয়টো আকৌ চোৱাৰ সুবিধা প্ৰদান কৰিলে। জীৱন-অভিজ্ঞতাৰ বহু কথাই আমাৰ চিনাকি ভাষিক অৱয়বত সামৰিব নোৱাৰি বাবেই কবিতাই আমাক আলোড়িত কৰে, কৰি আহিছে। কবিতাই কথাক মুকলি বিচৰণৰ বাট দেখুওৱাই বুলি কব পাৰি, কিন্তু তাত এটা কিন্তু আছে, পঢ়ুৱৈৰ লগত কবিতাই যি কথা পাতে সেয়া সকলোৰে বাবে একে নহয়, তাতেই আছে কবিতাৰ চৰিত্ৰ, মৰ্যাদাপূৰ্ণ হয় সেই আয়োজন, এয়া অৱশ্যে বিষয়ৰ আবেদন মাত্ৰ নহয়, ইয়াত কবিতা-ক্ষেত্ৰই নোকোৱাকৈ কৈ যায় বহু কথা, আৰু সেই কাৰণেই সাৰ্থক কবিতা সমকালিক আৰু চিৰ-নতুন।❒

* দ্বিতীয় পৰ্বৰ সম্পাদকৰ একাষাৰ

অনুবাদ

আমি পাহাৰ বগাম

মূল ঃ **আমান্দা গৰ্মান**
অনুবাদ ঃ **বিবেকানন্দ চৌধুৰী**

পুৱা পোহৰ হ'লেই আমি নিজকে সোধো
এই অন্তহীন ছাঁত আমি ক'ত পোহৰ বিচাৰি পাম
আমি যি হেৰুওৱাখিনি কঢ়িয়াই লৈ ফুৰোঁ
এখন সাগৰ যাক আমি গৰকিবই লাগিব
আমি শ্বাপদৰ পেটটোৰ সন্মুখীন হৈছোঁ
আমি জানিছো যে নিস্তব্ধতাই শান্তি নহয়
আৰু নিয়ম আৰু ধাৰণাবোৰ
সকলো বিচাৰেই
যে সুবিচাৰ নহয়
তথাপি প্ৰতিটো পুৱাই আমাৰ
আমি জনাৰ আগতে
আমি কিবাকে কৰি পেলাওঁ
আমি কিবাকে সহিলোঁ আৰু দেখিলোঁ
এটা ভাগি নপৰা জাতি
এটা শেষ নোহোৱা জাতি
আমি এখন দেশৰ আৰু এটা সময়ৰ উত্তৰাধিকাৰীসকল
য'ত ক্ৰীতদাসৰ বংশৰ আৰু একক মাতৃত্বৰ দ্বাৰা পালিত
এজনী হাড়ে-ছালে লগা ছোৱালীয়ে
ৰাষ্ট্ৰপতি হোৱাৰ সপোন দেখিব পাৰে
শেহত তাই কাৰোবাৰ হৈ কোৱা আৱিষ্কাৰ কৰে
তথাপি আমি মাৰ্জিত হ'বলৈ বহুদূৰ
আদিমতাৰ পৰাও বহুদূৰ
কিন্তু এইটোৱে ইয়াকে নুবুজায় যে
আমি এক নিখুঁত জোট গঠন কৰিবলৈ সচেষ্ট
সকলো সভ্যতা, বৰণ, চৰিত্ৰ আৰু মানুহৰ সকলো পৰিস্থিতিৰ
প্ৰতি দায়বদ্ধ এক দেশ

সেয়ে আমি আমাৰ দৃষ্টি প্ৰসাৰিত কৰোঁ
আমাৰ মাজত কি আছে তাক জানিবলৈ নহয়
কিন্তু আমাৰ সন্মুখত কি আছে তাকহে জানিবলৈ
প্ৰথমতে আমি সেই প্ৰভেদবোৰ কাষৰীয়া কৰি থ'ব লাগিব
হাতৰ অস্ত্ৰবোৰ ত্যাগ কৰিব লাগিব
যাতে আমি ইজনে সিজনক হাতবোৰ প্ৰসাৰিত কৰি আকোঁৱালি ল'ব পাৰো।
আমি কাৰো ক্ষতি নিবিচাৰোঁ আৰু সকলোৰে মিলাপ্ৰীতি বিচাৰো।
এই পৃথিৱীখনক আন একো নহ'লেও ক'ব দিয়া এইয়ে সত্য।
আমাৰ যে শোকাৰ্ত অৱস্থাতো বৃদ্ধি ঘটিছিল
আহত অৱস্থাতো যে আমি আশা ৰাখিছিলোঁ
শ্ৰান্ত অৱস্থাতো যে আমি চেষ্টা চলাইছিলোঁ
আমি যে সদায় একগোট হৈ থাকিম, বিজয়ী হৈ
এইবাবেই নহয় যে আমি কেতিয়াও হৰাটো নাজানিম
কাৰণ আমি কেতিয়াও বিভেদ নিসিচোঁ
ধৰ্মগ্ৰন্থবোৰে আমাক কল্পনা কৰিবলৈ কয়
যে প্ৰত্যেকেই তেওঁলোকৰ নিজৰ আঁহত গছ আৰু লতাৰ ছাউনীৰ তলত বহিব
আৰু কোনেও তেওঁলোকক ভয় নুখুৱাব
যদি আমি আমাৰ সময়লৈ ৰজি থাকিব পাৰো
বিজয় তৰোৱালৰ ধাৰত নাথাকে
কিন্তু আমি সজা আটাইবোৰ দলঙতে
সেয়া বনবীথীক দিয়া প্ৰতিশ্ৰুতি
আমি বগোৰা পাহাৰখন
মাথোঁ যদি আমি সাহস কৰোঁ
আমি যে আমেৰিকান
সেয়া আমি উত্তৰাধিকাৰ সূত্ৰে পোৱা গৌৰৱখিনি
এয়া আমি খোজ দিম অতীতত
আৰু আমি কেনেদৰে তাক মেৰামতি কৰিম
আমি জাতিটোক ধ্বংস কৰিব পৰা এটা শক্তি দেখিছোঁ
এই শক্তিক বিয়পিব দিয়াতকৈ
কাৰণ আমাৰ দেশখন ধ্বংস কৰিব যদি ই গণতন্ত্ৰ বিলম্বিত কৰাটোকে বুজায়
আৰু এই প্ৰচেষ্টা প্ৰায় সফলেই হ'ব ওলাইছিল
কিন্তু যি ক্ষেত্ৰত গণতন্ত্ৰ কিছু সময়ৰ বাবে বিলম্বিত কৰিব পাৰি

ইয়াক কেতিয়াও চিৰকাললৈ পৰাজিত কৰিব নোৱাৰি
এই সত্যত
এই বিশ্বাসত আমি ভৰসা ৰাখোঁ
কাৰণ যেতিয়া আমি আমাৰ ভৱিষ্যতত দৃষ্টি নিবদ্ধ কৰোঁ
ইতিহাসে আমাৰ ওপৰত চকু ৰাখে
এয়া আত্মপ্ৰকাশৰ যুগ
আমি আৰম্ভণিৰ পৰা ই ইয়াক ভয় কৰিছিলো
আমি তেনে এক ভয়ঙ্কৰ মুহূৰ্তৰ সাক্ষী হ'বলৈ সাজু নাছিলোঁ
কিন্তু ইয়াৰ মাজতে আমি শক্তি বিচাৰি পালো
এক নতুন অধ্যায় ৰচিবলৈ
আমাক আশা আৰু হাঁহি দিবলৈ
সেয়ে যেতিয়া আমি সুধিছিলো
আমি কেনেদৰে এই মহাবিপদৰ পৰা ৰক্ষা পাম
এতিয়া আমি কওঁ
এই মহাবিপদনো কেনেকৈ আমাৰ পিনে আহিছিল
আমি কি আছিল তালৈ উভতি বাট বুলা নাছিলো
কিন্তু কি হ'ব তালৈ হে যাত্ৰা কৰিছিলো
এখন আহত কিন্তু অখণ্ডিত দেশ
হিতৈষী কিন্তু সাহসী
প্ৰচণ্ড আৰু মুক্ত
আমাক উভতাই পঠিওৱাটো নচলিব
বা ভীতিগ্ৰস্ততাৰ দ্বাৰা বাধাগ্ৰস্ত হ'ব
কিয়নো আমি জানো
আমাৰ নিষ্ক্ৰিয়তা আৰু জড়তা
আমাৰ পৰৱৰ্তী প্ৰজন্মৰ উত্তৰাধিকাৰ হ'ব
আমাৰ মহাভুল গৈ তেওঁলোকৰ মহাভুল হ'ব
কিন্তু এটা কথা নিশ্চিত
যদি আমি দয়াক শক্তিক সৈতে সানমিহলি কৰোঁ
আৰু শক্তিক অধিকাৰৰ সৈতে
তেতিয়া প্ৰীতি হ'ব আমাৰ উত্তৰাধিকাৰ
আৰু আমাৰ সন্তানসকলৰ জন্মাধিকাৰ সলনি হ'ব
সেয়ে আমি এনে এখন দেশ এৰি যোৱাটো উচিত

যিখন আমি পোৱাখনতকৈ অধিক ভাল
মোৰ অস্ত্ৰাঘাতত ব্যথিত বুকুখনৰ প্ৰতিটো উশাহ
আমি এই আহত পৃথিৱীখনক এখন অপূৰ্ব ক্ষেত্ৰলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিম
আমি পশ্চিমৰ সোণৰ অঙ্গযুক্ত পাহাৰৰ পৰা উত্থিত হ'ম
আমি বতাহে কোবোৱা উত্তৰ-পূবৰ পৰা উত্থিত হ'ম
য'ত আমাৰ পূৰ্বপুৰুষে প্ৰথম বিপ্লৱ বুজি উঠিছিল
আমি মধ্যপশ্চিমৰ ৰাজ্যসমূহৰ হ্ৰদে আগুৰা চহৰবোৰৰ পৰা উত্থিত হ'ম
আমি ৰ'দে পোৰা দক্ষিণৰ পৰা উত্থিত হ'ম
আমি নতুনকৈ সাজিম, বুজিম আৰু পুনৰুদ্ধাৰ কৰিম
দেশখনৰ প্ৰতিটো চিনাকি চুক আৰু কোণ
আমাৰ মানুহ বিচিত্ৰ আৰু ধুনীয়া
যেতিয়া দিন আহে আমি ছাঁৰ পৰা ওলাই আহো
প্ৰজ্বলিত আৰু অকুতোভয়
এই নতুন পুৱা ফুটি উঠে আমি যেতিয়া ইয়াক মুক্ত কৰোঁ
কাৰণ তাত সদায় পোহৰ থাকে
যদি কেৱল আমি ইয়াক দেখিব পৰাকৈ সাহসী হওঁ
যদি কেৱল আমি তেনে হ'ব পৰাকৈ সাহসী হওঁ ❐

(আমেৰিকাৰ নৱনিৰ্বাচিত ৰাষ্ট্ৰপতি জো বাইডেনৰ শপতগ্ৰহণ সমাৰোহত পাঠ কৰা কবিতাটো)

মানচিত্ৰকৰ (The Cartographer)

মূল ঃ **মোহন ৰাণা**
অনুবাদ ঃ **অৰ্চনা পূজাৰী**

পংক্তিবোৰৰ মাজত অনুপস্থিত
তুমি এক নীৰৱ পৰিচয়
উৰি ফুৰা ডাৱৰৰ মাজত যিদৰে
বৰষুণ অনুপস্থিত
জীৱনৰ সকলো শূন্য স্থানতে
তুমি অনুপস্থিত
সময়ৰ ব্যৱধানত
এই আতংকিত গলিবোৰত
মই কোনো খিৰিকিৰ ফালে নাচাওঁ
কোনো দুৱাৰৰ ওচৰতো নৰওঁ
ঘড়ীলৈও নাচাওঁ
কাৰো চিঞৰো নুশুনো

সলনি হৈ থকা সীমাৰ ভূগোলত
মোৰ সংশয় মোৰ লগত।।❐

আব্বাছ কিয়াৰ'স্তামিৰ কেইটিমান নিৰ্বাচিত কবিতা

ভাবানুবাদ ঃ **ইন্দ্ৰনীল গায়ন**

(১)
সপোনত দেখিছো
মোৰ পাৰ্থিৱ শৰীৰ জ্বলাই দিয়া হৈছে
ক্ৰমশঃ
মই পুনৰ শিপা খামুচি জী উঠিছো
মাটিৰ মানুহ

(২)
বতাহজাকত ছাতিটো হালি পৰিল
এতিয়া বৰষুণ পৰিছে

(৩)
মই মোৰ পিন্ধি থকা টুপিটো
সজোৰে ধৰি আছিলো
পছোৱা বতাহজাকে আমাক উৰুৱাই নিব পৰা নাছিল

(৪)
এইমাত্ৰ মই এজন মৃতকক সৎকাৰ কৰি উভতি আহিছো
মই মোৰ ভৰিত পিন্ধি থকা জোতাযোৰ বৰ টান যেন অনুভৱ কৰিছো

(৫)
কেইদিনমান ধৰি মোৰ এনে লাগিছে যেন মই কাৰোবাক ভালপাই পেলাইছো
কিন্তু তেওঁৰ নামটো মই নাজানো

৬)
মোৰ চন পৰি থকা নিঃসংগতাখিনিক
এথোপা ফুলেও জীন যোৰাব পৰা নাই

(৭)
মই মোৰ জীৱনৰ আধাখিনি নিঃসংগতা
তোমাৰ পৰাই পাইছো

(৮)
এখন ভগা দলঙৰ ওপৰেৰে মই খোজকাঢ়িছো
অথচ মোৰ ভৰিত গোলাপৰ কাঁইট

(৯)
বগা ক্রিছথেনিয়াম জোপাই
আৱৰি আছে ঘূৰণীয়া জোনটোক

(১০)
পুৱাবোৰ বগা
আবেলিবোৰ হালধীয়া
সন্ধ্যাবোৰ ক'লা
মাজত ধূসৰ হৈ পৰা দুখ

(১১)
এটা শিয়ালে তাৰ অপেক্ষাৰ সময়খিনিক
মিছা বুলি প্রমাণ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে

(১২)
এজাক বতাহে ছাইপ্রেছ গছৰ পাতবোৰ
সৰাই পেলাইছে

(১৩)
আমি জিকি থকালৈকে সকলো সহজ
আৰু আমি যেতিয়া হাৰিবলৈ আৰম্ভ কৰো
তেতিয়া সকলো লাহে লাহে জটিল হৈ পৰে

(১৪)
এজন মাৰাথন দৌৰবিদে
দৌৰি আহি শেষত পালেহি
তেওঁ এতিয়া পিছলৈ ঘূৰি চাইছে

(১৫)
এটা জোনাকবিহীন ৰাতি
আকাশখনে কান্দিছে

(১৬)
ভগা আইনাত
গোটেই আকাশখন উবুৰি খাই পৰিছে

(১৭)
এজন অচিনাকি মানুহে
আন এজন অচিনাকি মানুহক বাট দেখুৱাইছে

(১৮)
সৌৰা বেলিৰ ঘৰ
এতিয়া ঘড়ীত ৫ বাজি ১৫ মিনিট ৩০ ছেকেণ্ড

(১৯)
নাবিক নোহোৱা এখন জাহাজ
বতাহ নথকা এখন সাগৰ
জোন নথকা এখন আকাশ

(২০)
চৰাইৰ চকুত
দক্ষিণ
য'ত বেলি ডুব যায়
আৰু
পূৱ
য'ত বেলি উদয় হয়

(২১)
এটি অকলশৰীয়া পাহাৰৰ শিলত
লিখা আছিল: আল্লাহ্ আকবৰ

(২২)
মই দুঃখিত মোৰ বাবে
মই দুঃখিত তেওঁৰ বাবে
আৰু ইয়াৰ কাৰণ
মই একোৱে নাজানো।❐

এটা সোণৰ জেপ ঘড়ী

মূল ঃ **চাৰ্লছ বুকোৱস্কি**
অনুবাদ ঃ **প্ৰকল্প ৰঞ্জন ভাগৱতী**

মোৰ ককাদেউতা আছিল
নিশ্বাসত এক অজ্ঞাত গোন্ধৰ সৈতে এজন ওখ জাৰ্মান
তেওঁ তেওঁৰ সৰু ঘৰটোৰ সমুখত
অতি পোনকৈ থিয় হৈছিল
আৰু তেওঁক তেওঁৰ পত্নীয়ে ঘৃণা কৰিছিল
তেওঁৰ সন্তানবোৰে তেওঁক আজব বুলি ভাবিছিল।
তেওঁক প্ৰথমবাৰ লগ পোৱাৰ সময়ত মই আছিলোঁ ছবছৰীয়া
আৰু তেওঁ মোক তেওঁৰ আটাইবোৰ যুদ্ধ পদক দি দিছিল।
দ্বিতীয়বাৰ মই তেওঁক লগ পাওঁতে
তেওঁ মোক সোণৰ জেপ ঘড়ীটো দি দিছিল।
ঘড়ীটো বৰ গধুৰ আছিল আৰু মই সেইটো ঘৰলৈ লৈ আনিছিলোঁ
আৰু সেইটো বৰ টানকৈ ধৰিছিলোঁ
আৰু ই নচলা হৈ পৰিছিল
যিটোৱে মোক দুখী কৰি তুলিছিল।
মই তেওঁক পুনৰ কেতিয়াও লগ পোৱা নাছিলোঁ
আৰু মোৰ মা-দেউতাই তেওঁৰ কথা নাপাতিছিল
বহুদিনৰ আগতে তেওঁৰ সৈতে বিচ্ছেদ ঘটা
আনকি মোৰ আইতায়ো নাপাতিছিল।
এবাৰ মই তেওঁৰ কথা সুধিছিলোঁ
আৰু তেওঁলোকে ক'লে
তেওঁ বেছিকৈ মদ্যপান কৰিছিল
কিন্তু মই তেওঁক বৰ ভাল পাইছিলোঁ
তেওঁৰ সৰু ঘৰটোৰ সমুখত
তেওঁ পোনকৈ থিয় হৈছিল
আৰু কৈছিল, "হেৰা, হেনৰী, তুমি
আৰু মই, আমি দুয়ো
ইজনে সিজনক চিনি পাওঁ।"❐

নিষ্ফল সুমথিৰা গছৰ গান

মূল ঃ **ফেডেৰিক’ গৰ্চিয়া লৰকা**
অনুবাদ ঃ **দিগন্ত শইকীয়া**

খৰিকটীয়া
মোৰ ছাঁটোকে কাটি পেলোৱা
নিজৰে নিষ্ফল ৰূপ চাই থকাৰ
এই যাতনাৰ পৰা মোক মোকলোৱা

আচিবোৰৰ মাজতনো মই কিয় জন্ম হলো?
দিনৰ পোহৰ ঘুৰে মোৰ চৌপাশে
আৰু ৰাতিয়ে নিজেও আঁকে মোৰে প্ৰতিৰূপ
সজাই তাৰকা মণ্ডল

নোচোৱাকৈ নিজকে জীয়াই থাকিব খোজো
সপোন দেখিম মই মৃত ছাল আৰু পতংগৰ
সেইবোৰ সলাই লম সপোনৰ ভিতৰতে
পাত আৰু বিহগলৈ

খৰিকটীয়া
মোৰ ছাঁটোকে কাটি পেলোৱা
নিজৰে নিষ্ফল ৰূপ চাই থকাৰ

এই যাতনাৰ পৰা মোক মোকলোৱা❐

অস্বস্তি

মূল ঃ **কুঁৱৰ নাৰায়ণ (হিন্দী কৱিতা)**
আনুবাদ ঃ **ড° বিনীতা নাথ**

আজিৰ নহয় এয়া, হ'ব পাৰে
মোৰ পৰা বহু নিলগৰ কোনো সময়

কাইলৈ উপনীত হমগৈ য'ত
অপেক্ষাৰত আগ্ৰহী ল'ৰা-ছোৱালীয়ে
চাব উৎসুকতাৰে
ভাৰবান্ধি কি আনিছেনো যুগটোৱে মোৰ

এহাতত আজিৰ কাকত
আনখনত কবিতা
অস্বস্তি—
কি শুনামনো সিহঁতক প্ৰথমে
বাতৰি
নে
কবিতাৰ স্তৱক . . .❐

এমুঠি হাইকু

অনুবাদ ঃ **বীৰেন গগৈ**

(১) চিজু (১৭০১-১৭৭৫)
ফেঁহুজালি দিয়াৰ পৰা
মই পানীৰ বাবে হাহাকাৰ কৰিছোঁ
এচৰীয়া পানীয়ে মোক পনবন্দী কৰিছিল

(২) ছগেটচ্যুনি (ডি, চিত্ৰ ১৮০৪)
পতংগবোৰ কান্দি থাকোঁতে
কেৱল সৰল এজোপা জোকাৰি জোকাৰি
বতাহ এজাকে আনিছিল
মৃত্যুৰ পিচৰ নৃত্য

(৩) ছগী (১৪২১-১৫০২)
শীতৰ শিল-বৰষুণৰ পৰা
সময় সযতনে সুৰক্ষিত
জগতত সকলোৰে জীৱন
নিচেই ক্ষন্তেকীয়া

(৪) ফুহাকু (১৭১৪-১৮০৭)
আহ ইমান নিৰ্জনতা
ফুলি থকা চেৰিফুলবোৰক
মন্দিৰৰ টিলিঙাটোৱে
লৰাব পৰা নাই

(৫) টেইগা (১৭৪৪-১৮২৬)
বুঢ়া মানুহজনৰ ঘৰত
মজিয়াৰ ফাঁকে ফাঁকে সৰকিছে
শীতল শৰতৰ বতাহ

(৬) কিকুশ্বা (১৭৫২-১৮২৬)
মই আৰু জোনটো
দলঙতে একেলগ হ'লো
অকল ঠাণ্ডাই অগাডেৱা কৰিছিল

(৭) টয়ো জো (১৭৭২-১৮৬৪)
মানুহ আৰু মানুহ
ব'হাগৰ বতাহ ফালি চিৰি
খৰখেদাকৈ পথাৰৰ আলিত
নাচি-বাগি ফুৰিছে

(৮) শ্বদো (১৪৪৮-১৫৩২)
ডাৱৰৰ উমঘাম নাই
আহল-বহল আকাশখনত
অকলে উৰি ফুৰিছে জোন

(৯) শ্বোহা (১৯ শতিকা)
জোপোহা বনবোৰে যেতিয়া
সুললিত কণ্ঠেৰে গীত গাইছিল
বয়সীয়াল ভেকুলী এটাই
হিয়া উজাৰি শুনিছিল ❐

অক্টোবৰ

মূলঃ **লুইচ গ্লিক**
অসমীয়া অনুবাদ ঃ **গীতুমণি তালুকদাৰ**

কি, পুনৰ শীতৰ আগমন,
দুনাই চেচাঁ শিহৰণ
আচলতে বৰফৰ ওপৰত ফ্ৰেংক পুলুকা মৰা নাছিল
বসন্তৰ বীজ ছটিয়াবলৈ সি অসুস্থ আছিল

না এন্ধাৰ আঁতৰিছিল
না ঠেক নলীৰে বৈ আহিছিল বৰফৰ পনীয়া

না বিপদমুক্ত, না সুৰক্ষিত আছিল মোৰ শৰীৰ
ক্ষতচিহ্নবোৰ আছিল স্পষ্ট হৈ

প্ৰকৃততে তেওঁলোক আছিল
ভয়বিহীন আৰু নিৰ্দয়

চন পৰি আছিল পিছফালৰ বাৰী

মোৰ মনত আছে পৃথিৱীখন কেনেকুৱা আছিল,
তেজৰঙা আৰু ঘোপমৰা
মটহা শাৰীবোৰত না বীজ সিঁচা হৈছিল
না দ্ৰাক্ষালতাবোৰ দক্ষিণৰ বেৰত বগাইছিল

নগ্ন পথাৰখনৰ ওপৰেৰে সুহুৰিয়াই হো
হোঁকৈ যোৱা
বতাহজাকৰ বাবে
মই শুনিবলৈ পোৱা নাছিলোঁ তোমাৰ
মাত
মই আগেয়ে মন কৰা নাছিলোঁ
এনেকুৱা শব্দ
মই প্ৰথম কেতিয়া মৌন হৈ শুনিছিলোঁ
সেয়া এতিয়া মনত নাই
ই যেনেকুৱা শব্দই নহওক
যিটো হৈ গ'ল, তাক আৰু সলনি কৰিব
নোৱাৰি-
যেতিয়া ৰোপণ কৰা হৈছিল গছপুলি
তেতিয়ালৈ না আঁতৰিছিল এন্ধাৰ, না
বাচিছিল পৃথিৱীখন
আমি বীজ ৰোপণ কৰা নাছিলোঁ
আৰু পৃথিৱীখনৰ বাবেও আমি হৈ
পৰিছিলোঁ অদৰকাৰী

দ্ৰাক্ষালতাবোৰ, তেওঁলোকেই চপোৱা
নাছিল জানো?❐

ছবিখন মোৰেই

মূলঃ **মাৰ্গাৰেট এটউড**
অনুবাদ ঃ **হাছিনুচ চুলতান**

এইখন কিছুসময় পূৰ্বে তোলা;
প্ৰথম দৃষ্টিত এখন লেপন দিয়া ছবিৰ
মুদ্ৰণ যেন লাগে ঃ বিবৰ্ণ ৰেখা আৰু
ধূসৰ কণাবোৰ কাগজখনৰ স'তে
একাকাৰ;
পিছে ভালকৈ চালে
বাওঁ চকুত আপুনি দেখিব
গছৰ ঠানি হেন কিবা এটা ঃ
ক্ৰমাৎ দৃশ্যমান হৈ উঠা
গছ (ডেমডেউকা অথবা সৰল)
এজোপাৰ একাংশ;
সোঁফালে আদবাট ওপৰলৈ
সামান্য এঢলীয়া যেন লগা
ঠাইডোখৰত এটা সৰু ফ্ৰেম ঘৰ।
নেপথ্যত এটা হ্ৰদ,
আৰু তাৰ সিপাৰে
অনুচ্চ কেইখনমান পাহাৰ।

(ফটোকপি মোৰ সলিল সমাধিৰ
পিছদিনাখন তোলা হৈছিল।
হ্ৰদটোতে আছো মই,
ছবিখনৰ মাজভাগত,
উপৰিপৃষ্ঠৰ ঠিক তলতে।
ঠাৱৰ কৰা টান—
ঠিক কোনখিনিত,
কিংবা কিমান ডাঙৰ বা সৰু
মোৰ আকাৰ ঃ
পানীত পোহৰৰ বিকিৰণ
এটি বিকৃতি মাথোন।
পিছে আপুনি যদিহে পৰ্যাপ্ত
দীৰ্ঘসময় জুৰি নিৰীক্ষণ কৰে,
অৱশেষত মোক অৱলোকন
কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।)❐

হে মহাজীৱন

মূল ঃ **সুকান্ত ভট্টাচাৰ্য**
অনুবাদ ঃ **প্ৰদীপ কুমাৰ সন্দিকৈ**

হে মহাজীৱন, এতিয়া আৰু নেলাগে কবিতা
এইবাৰ কঠিন, কঠোৰ গদ্যক আদৰা।
পদ-লালিত্য-ঝংকাৰ আঁতৰি যাওক
গদ্যৰ কঠিন হাতুৰীৰে আজি কৰা আঘাত!

প্ৰয়োজন নাই কবিতাৰ স্নিগ্ধতা—
কবিতা তোমাক দিলো আজি ছুটী,
ক্ষুধাৰ ৰাজ্যত পৃথিৱী গদ্যময়;
পূৰ্ণিমাৰ জোন যেন এখনি
চিক্‌মিকিয়া ৰুটী।।❐

ষাঁড়গৰুটো

মূল ঃ **পাবলো নেৰুডা**
ইংৰাজী অনুবাদ ঃ **Dennis Maloney**
অসমীয়া অনুবাদ ঃ **কিশোৰ কুমাৰ দাস**

বুঢ়া ষাঁড় গৰুটোৱে দিনটো পাৰ কৰিলে
ভৰিকেইখনেৰে আঁচুৰিলে গ্ৰহটো
এনেকৈয়ে সি সাগৰ নোপোৱালৈকে গৈ থাকিল
বুঢ়া ষাঁড় গৰুটোৱে সাগৰৰ পাৰ পালেগৈ
সময়ৰ দাঁতিতেই সেই মহাসাগৰখন
সি চকুদুটা মুদিলে আৰু সেউজীয়া ঘাঁহনিয়ে তাক আৱৰি ধৰিলেহি
একে উশাহে সি শুহি ল'লে সমগ্ৰ সেউজীয়া
আৰু তাৰ পিছৰখিনি নিৰৱতাই গ্ৰাস কৰিলে।।❐

হুঁচিয়াৰ

মূল ঃ **অংশুমান কৰ (বাংলা)**
অনুবাদ ঃ **কুমুদ ঘোষ**

মাজে-সময়ে আমি পুলিচক হুঁচিয়াৰ বুলি কওঁ ঠিক
কিন্তু নহয়, এই কবিতা কোনো হুঙ্কাৰ নহয়,
অনুগ্ৰহ কৰি আমাক ভুল নুবুজিব।
আমি দিন আৰম্ভ কৰোঁ চাহ পান কৰি, তাৰপাছত আইনাত মুখ চাওঁ
সামান্য শীতত গাত চাদৰ মেৰিয়াই আমি বাৰাণ্ডাত ৰৈ শুনো
পখীৰ কাকলি আৰু ফেৰিৱালাৰ মাত,
পুখুৰীত দেখোঁ পানীৰ আলপনা।
আমাৰ কবিয়ে ঈশ্বৰক কয়, চাব্বাচ ওস্তাদ
এতিয়াও ইমান লক্ষ বছৰতো ফিউজ নহল তোমাৰ সূৰ্য।

আমাক ভুল নুবুজিব
আমি এক অতিথি-পৰায়ণ জাতি
আমাৰ বাবে অতিথি সাক্ষাৎ দামোদৰ
খোৱাত আৰু খুওৱাত আমাৰ সমান সমান ভাৰ
আমি আদৰ-সাদৰ কৰিব জানো।
অতিথিক বহিবলৈ আমি দিওঁ বৰ-পীৰা
হাত-মুখ ধুবলৈ দিওঁ পানী
কাঁহৰ পাত্ৰত সজাই দিওঁ অন্ন-ব্যঞ্জন।
কোনো কোনো আপ্লুত হয় আমাৰ ভালপোৱাত
ক্ষণিকৰ বাবে আহি আমাৰ সৈতে ৰৈ যায় চিৰকাল
হৈ পৰে আমাৰ শ্বাস-প্ৰশ্বাস।
হুঁচিয়াৰ, চাহ, আইনা, চাদৰ, বাৰাণ্ডা, ওস্তাদৰ দৰেই
আমাৰ মাতষাৰত সিহঁতে তেতিয়া সাজি লয় দুই খোঁটালিৰ অফিছ
পাতি লয় চকী-টেবুল
পুতি লয় পতাকা।
বন্ধুৰ দৰে আগন্তুকক হাত আগবঢ়াই দিয়াই আমাৰ অভ্যাস
কিন্তু আপোনালোকৰ আস্তিনৰ তলত যদি লুকুওৱা থাকে ছুৰি
যদি প্ৰতি তিনিটা শব্দৰ পাছে পাছেই অনাহূতৰ দৰে আপোনালোক
সোমাব বিচাৰে আমাৰ বাক্যৰ ভিতৰত
আগ্ৰাসী দুহাতেৰে ধ্বংস কৰিব বিচাৰে
নানা ৰঙৰ ফুলেৰে সজ্জিত আমাৰ অসমীয়া ভাষাৰ বাগিছা
তেনেহ'লে আমাক অনুগ্ৰহ কৰি ভুল নুবুজিব
মাননীয় হিন্দী, মহামহিম ইংৰাজী,
আমি শত্ৰু আহিলে হাতত অস্ত্ৰ তুলি ল'ব জানো!❐

এখন কিতাপ

হৰেকৃষ্ণ ডেকা

এই কিতাপখনৰ পুৰণি পাতবোৰ মই পঢ়িব পাৰোঁ
কিন্তু ভুলবোৰ মই শুদ্ধকৈ লিখিব নোৱাৰোঁ।
কেতিয়াবা নিজে নিজে একোটা পাত মেল খায়,
আৰু সেই ভুলটোৱেই প্ৰথমে চকুত পৰে,
যিটোক মই তেতিয়া ভুল বুলি ভবা নাছিলোঁ।
আৰু অস্বস্তিৰে পাতটো জপাই থওঁ।
লাহে লাহে পাতবোৰৰ কথাবোৰ অস্পষ্ট হৈ আহিব,
আৰু তাত কি লিখা আছিল মনত পেলাব নোৱাৰিম।
সকলোবোৰ যেতিয়া অচিনাকি লাগিব,
তেতিয়া মই স্বস্তি পামনে?
কালি তেখেতৰ জন্মদিন আছিল,
এশবছৰৰ বাটচ'ৰাত খোজটো থওঁতে
আমি তেখেতক সম্বৰ্ধনা জনাইছিলোঁ।
সুধিছিলোঁ, আপুনি আৰু জীয়াই থাকিব খোজেনে?
কৈছিল, মোক আৰু দুটামান বছৰ লাগিছিল,
কৰিবলগীয়া বহুত আছিল।
আপোনাৰ পুৰণি সকলো কথা মনত আছেনে?
আছে, সন্তোষেৰে ক'লে ।
নিজৰ স্মৃতিৰ ওপৰত তেখেতৰ ভাৰসা আছিল।
তেখেতৰো এখন ভিতৰুৱা কিতাপ আছে।

কৌতুহ’লেৰে সুধিলোঁ,
আপোনাৰ কিতাপত নাম থকা সকলো মানুহক চিনি পাবনে?
তেখেতে আস্থাৰে ক’লে, কাকোৰেই মই পাহৰা নাই।
আপুনি মোক চিনি পাইছেনে?
একান্তমনে মোলৈ চালে,
সুধিলে, তুমি কোন?

তেখেতৰ কিতাপখনৰ পাতবোৰ জাপ খাই গৈছে।
নজনাকৈ তেখেত নিৰুদ্বিগ্ন, সুখী।
মই নিবিচাৰোঁ মোৰ কিতাপৰ পাত তেনেকৈ জাপ খাই যক।
সকলো পাহৰি নাপাহৰা বুলি ভবাৰ কাৰুণ্য মই নিবিচাৰোঁ।❐

হৰিণী

কৰবী ডেকা হাজৰিকা

চৈধ্যটা চন্দ্ৰকলাই
তাইক পূৰ্ণিমালৈ নি আছে
খলা-বমা উজুটিৰ মাজেৰে

তায়ো পূৰ্ণিমা হবলৈকে আগবাঢ়িছে।
গাঁৱৰ পৰা বৈ অহা বতাহজাকে

নগৰৰ মাজত তাইক বিচাৰি বিচাৰি
পাছ চোতালত পায়গৈ

বাঢ়নি লোৱা হাতখনতে গুঁজি দিয়ে
তগৰৰ এমুঠি গোন্ধ,

সেই সুঘ্ৰাণ সানিয়েই কুমাৰা সপোনবোৰ
কাপোৰৰ দমত চাবোনৰ দৰে গলি যোৱা
পানীৰ লগতে লাহে লাহে উটি যায়।

শ্বাপদৰ নিশাহে তপত কৰি তোলা
ভয়াল অৰণ্য যেন তাইৰ সৰু পৃথিৱীখন

অজান আতংকত কঁপে
তাই বিচাৰে নিৰিবিলি গছৰ ছাঁ
এৰি অহা চেনেহৰ বিষাদে ভাগৰে
সেমেকাই তোলা জীৱন লতাত
ফুলাৰ আগতেই মৰহিব খোজা
অৰণ্যমল্লিকা তাই
ক’লা অৰণ্যৰ আন্ধাৰ বাটত
জীয়াই থকাৰ সমল যাৰ
দুখৰ এমুঠি তৃণ
আৰু সীমাহীন দুঃস্বপ্ন।❐

হাতঘড়ী

ফণীন্দ্ৰ কুমাৰ দেৱ চৌধুৰী

শেষ ৰাতি নিজকে
পিচফালৰ পুখুৰীৰ পাৰতে
পাঁচ ফুট দ' গাঁত খান্দি পুতি থৈ আহিল
কিমাননো আৰু নিজকে কঢ়িয়াই
ফুৰিবাহে ভাগৰেই লাগিছে

পুতিবৰ সময়ত গম পালোঁ
হাতঘড়ী পিন্ধা দাগটো আছে
ঘড়ীটো নাই
বুকুৰ মাজতে খাল এটা কলিজাটো নাই

কি যে বেহিচাবী খেয়াল খুচিত চলা
নিজকে চম্ভালিব নজনা অলগৰ্ধ মানুহ মই

মনত আছে নে তুমি যে কৈছিলা সভ্য
মানুহৰ দৰে আৱেগ অনুভূতিবোৰ
তুমিনো কিয় লুকুৱাই নাৰাখা

তেতিয়াৰ পৰাই মনৰ দুৱাৰত তলা লগাই সভ্য হ'লো

আঁচল মানুহজন এতিয়া কাৰাগাৰত
ছটফটাই চিঞৰি থাকে

শুনিবলৈ মোৰ কি দৰ্কাৰ
হাতঘড়ীটোহে বিচাৰি নাপালোঁ

কিবাকৈ তোমাৰ ওচৰত থাকি গ'ল
নেকিহে কলিজা আৰু
হাতঘড়ীটো ভুলতে অথবা ইচ্ছাতে তোমাৰ কাষত

এফালৰ পৰা হিচাবী চতুৰ মানুহে
সকলো কব্জা কৰি আহিছে
মোৰ দৰে অলগৰ্ধবোৰক
য'তেই পাইছে তাতেই পুতিছে

ৰাস্তা পদূলি বজাৰ সমাৰ অফিছ কাছাৰী
গাড়ী মটৰ সকলোতে য'তে ত'তে
অচল হাতঘড়ীৰ দম

ৰেলৰ চিৰিত তেজৰ চেকুৰা
বতাহত কলিজাৰ ধৰফৰনি
কলিজা আৰু হাতঘড়ীটো
কিবাকৈ তোমাৰ ওচৰত
থাকি গ'ল নেকিহে

কেনেকৈ জীয়াই থাকো ও
কলিজা নোহোৱাকে❐

কবিতা

অনুভৱ তুলসী

ঘৰে ঘৰে শন খেৰ হওক
ধান খেৰ হওক, থাকেই
লাগনী,
জুই একুৰা জ্বলাবৰ বাবে,
নিমিষতে জ্বলে
সবাতোকৈ আগতে বুজে
জুয়ে যে পোৰে

মেজিৰ জুইত

সমীন্দ্ৰ হুজুৰি

মেজিৰ লগতে যদি
জ্বলাবই লাগে
ছাঁই কৰি জ্বলোৱা
দেশ সেৱকৰ মুখাবোৰ

ৰংঘৰ কাৰেংঘৰ জয়দৌল
পঞ্চতীৰ্থৰ বাটচ'ৰাত
যিসকলে বিচাৰি পায়
আউল লগা জীৱনৰ বাট
মেজিৰ লগতে জ্বলালে তাক
কোন খুচী হ'ব
তেওঁলোকে নাজানে দেখি
মুখাকে মুখ বুলি
বাৰে বাৰে ঠগ খায়

জয়দৌল মানে
জয়মতীৰ যন্ত্ৰণাৰ জয়
অথবা অক্ষয় কীৰ্তি
যি জয়ত পৰাজিত
অলায়ক ৰজা
সেই ৰজাই আজি ওভটগোৰে নচা দেখি
তুমিও যদি নাচা
ৰংঘৰৰ বাকৰিয়ে
পাহৰিব ৰং

জিকিৰে কীৰ্তনে
সমলয় হয় বুলি
যাক ভয়ে যাক খেদি ফুৰিছে
সিহঁতে মানুহৰ ঘৰ পোৰে
মছজিদ ভাঙে মন্দিৰ জ্বলায়
আল্লা ঈশ্বৰৰ নামত
কুৰ্চিৰ দোৱা মাগে

মেজিৰ লগতেই
যদি পুৰিবই লাগে
সিহঁতৰ মুখাবোৰ পোৰা।❐

কবিতা কবিতা কবিতা

চেনিৰাম গগৈ

আয়ে-বোপায়ে মোক তুলিছে বুঢ়া কালত সুখ পাবলে
মই পুতেকে কবিতা লিখিছোঁ সময় বালিত খোজ থ'বলে

কাম নাই, কথাবোৰ লিখি লিখি দ'মাই গৈছোঁ
নাম নাই, মানুহক কৈ ফুৰোঁ কবি

মই জানো পইচা দিলেও কোনেও নপঢ়ে মোৰ কবিতা
কাৰণ মই কবি মানে খেতি নকৰা খেতিয়ক
কাৰণ মই কবিতা লিখোঁ যেতিয়া যি মন যায়
কাৰণ মোৰ কবিতাবোৰ কালৰ কঠিন স্তৱক

মই কবি, কবিতা লিখোঁ, নিজে নিজেই কবি হওঁ
নাখাই নলৈ পইচা গোটাই ছপাওঁ এখন কিতাপ
কাৰণ কবি হ'বলৈ দিব লাগে বিজ্ঞাপন
কাৰণ কবি হ'বলৈ লাগে এটা হিচাপ❒

শব্দবোৰ ক'ত খোদিত হৈছে

শ্বৰীফা খাতুন চৌধুৰী

শব্দবোৰ ক'ত খোদিত হৈছে
তেজত নে হৃদয়ত

তুমি জানা নেকি
ৰ'দৰ পৰা বৰষুণ কিমান দূৰত
আৰু
সাগৰৰ পৰা মহাসাগৰ
মোৰ পৰা মই কিমান দূৰত
আৰু
তোমাৰ পৰা তুমি ❒

ইলিজি

প্ৰয়াগ শইকীয়া

১৫৭ কিলোমিটাৰ খোজৰ
ভাগৰ
কম ভাগৰ নহয়
এই ভাগৰৰ নিদ্ৰা এলাপেচা নিদ্ৰা নহয়
গভীৰ নিদ্ৰা
সপোনৰ অগাডেৰা নাই

ৰেলআলিত পাটী পাৰি
১৫টা ভাগৰুৱা দেহা

মহাৰাষ্ট্ৰৰ পৰা মৃত্যুৰ ৰাষ্ট্ৰলৈ
কেৰল যেন এটা উকিৰ বাট

বৰ ভাগৰত
বৰ ভাগৰত আজি বৰ বৰ ইমাৰত
সজা
সৰু সৰু মানুহৰ পঁজা

এটোপোল চকুলো
পাতলাই দগ্ধ হৃদয়ৰ বোজা❐

সাময়িক

ডাঃ ৰঞ্জিত বৰুৱা

ভোক লাগি আছে
ভাতে নুমাব নোৱাৰে তাৰ জুই

এটা পিছল শব্দলৈ
বাট চাই আছো

নেৰুদা নামি আহিছে
আৰু ফুচফুচাই কৈছে

ভোকত নাথাকিলে
শব্দ নাহে নবহে
কবিতাৰ বুকুত

মোৰভোক
আৰু
পিচল শব্দটো❐

খেল

মেঘালী ফুকন

ওপজাৰে পৰা মানুহবোৰে খেল এখন খেলি থাকে খেলখন
ছাঁ পোহৰৰ
ৰ'দ বৰষুণৰ
হাঁহি অশ্ৰুৰ
প্ৰাপ্তি অপ্ৰাপ্তিৰ
মংগল অমংগলৰ
বিশ্বাস অবিশ্বাসৰ . . .
খেলি খেলি মানুহবোৰ ভাগৰি পৰে
আকৌ খেলে
খেলত কোনোবা হাৰে
হয় সৰ্বশ্ৰান্ত
ভোকৰ উদং চৰুত হাহাকাৰ বাঢ়ে
কফ-হাঁপানী-আলজেইমাৰে ৰাতিবোৰ দীঘল কৰে
চৰগ ভাগি মূৰত পৰে
উছৰৰ ফুলবোৰ জহি যায় নিজান নিৰ্জনতাত . . .
নিৰলে . . .
কোনোবা জিকে
ঐশ্বৰ্যৰ শিখৰত উঠি
বিজয়ৰ হাঁহি মাৰে
ভোক বাঢ়ে
পিয়াহ বাঢ়ে
বাৰিষাৰ নৈখনৰ পানী বঢ়াৰ দৰে
লোভ বাঢ়ে মোহ বাঢ়ে
বুকুত সোণৰ বাঁহী বাজে

সকলো মানুহে নেজানে
খেলাৰ শেষত
সপোনৰ ছাইবোৰ নৈত উটি যাব
মানুহবোৰ এদিন তিলফুল হৈ ফুলিব।❒

বৰষুণ এজাকত

প্ৰণতি বৰুৱা

বৰষুণ এজাকত তিতি বুৰি আছে
                    মানুহবোৰ
প্লাবিত কেওদিশ প্ৰতিশ্ৰুতিৰ বন্যাত

মানুহ বোৰৰ ভোক-পিয়াহক
পাহৰাই পেলাইছে বৰষুণজাকে

সকলোৰে হাতে হাতে
সুখ উপচি থকা পাত্ৰ
পাত্ৰবোৰত জিলিকি আছে
            সপোনবোৰ

ক্ৰমান্বয়ে সপোনবোৰ
ডেউকা মেলি উৰি গ'ল
মানুহবোৰৰ অলক্ষিতে

মানুহবোৰ এতিয়াও
বৰষুণত তিতি বুৰি আছে
প্ৰতিশ্ৰুতিৰ বন্যাৰ মাজত❐

অস্তিত্ব

এম. কামালুদ্দিন আহমেদ

প্লাৱনৰ অস্তিত্বই
জীৱনৰ অস্তিত্ব কঁপাই তোলে
অস্তিত্ব টুটি নিঃশেষ হয়

মাছে টানি নিয়ে
বৰশীৰ পুঙা
মাছৰ অস্তিত্ব আৰু পুঙাৰ অস্তিত্বৰ
সমীকৰণ সম্ভৱ নে?

ফটোযুক্ত ভোটাৰ কাৰ্ড
তুলাচনীৰ এফালে
আনফালে পানীৰ বুদবুদৰ দৰে
আমাৰ অস্তিত্ব

বানে উটুৱাই অনা মৰাশ'
বৰশীৰ পুঙাত লাগি
চটফটাই মৰা মাছ
আৰু ফটোযুক্ত ভোটাৰ কাৰ্ডত
ঠোট দি
শগুণ❐

মাত

মাখন কলিতা

মাতবোৰ ডাঙৰেই আছিল
চিঞৰত আকাশ কঁপিছিল
জোঁৰবোৰৰ জোৰে ৰাতিকো ৰণত পেলাইছিল

পিছত সাপৰ মুখৰ বেঙৰ মাতৰ দৰে হ'ল

মাত নোপোৱাজনৰহে,
পোৱাজন সদায়েই নিমাত
নোপোৱালৈকে বৰদৈচিলা,
পালেই কাণ সৰালি মৰা
নোপোৱালৈকে বিনিদ্ৰ ৰজনী,
পোৱাৰ পিছত লালকাল টোপনি

অভিনেতা বেলেগ হ'লেও নাট এখনেই
সময় ভিন্ন যদিও ঘাট একেটাই বাঘ আৰু ছাগৰ

ক'বলৈহে সহজ নিগিলো বুলি
গোন্ধ পালেই দৌৰ নমৰাকৈ থাকেনো কেইজন
পিছে নিচিনাকৈ গিলাতকৈ
জানি বুজি গিলাজনহে ভয়ংকৰ

ক'লৈই হ'বনে তৰোৱালতকৈ ধাৰাল বুলি
কামত বদুৰা কটাৰী
চিঞৰিলেই হ'বনে মাটি ভেটি নিদিওঁ বুলি
ভিতৰি বনিকৰ ঘৰলৈহে বাট

কেনেকৈনো মেলে হাত সোঁৱোপা ভাগিনে
মোমাইৰ ভিঙিলৈ
দেখিও শিকিলোঁ, ঠেকিও

চকুৰ আগতেই যেতিয়াই মাতবোৰে
ঘনাই সলায় মোট
আমাৰ আৰু ভেবা লাগি থকাৰ বাহিৰে উপায় নাই . . .❐

বৃদ্ধকাল ২

নীলকান্ত শইকীয়া

এদিন এতিয়াৰ থকাবোৰ নাথাকিব।
এই প্ৰেম এই যন্ত্ৰণা
ভালপোৱাৰ অগাদেৰা
ভিতৰৰ দীপ্তি।

মনৰ উজ্জ্বলতা
মুখৰ বিভিন্ন মুখা
প্ৰেমৰ ভিন্ন ৰং।
সকলো অৰ্থহীন হৈ পৰিব
একেটা ওঁঠেৰে কোৱা কত কথা।

আৰম্ভ হ'ব জীৱনৰ নতুন বিন্যাস
প্ৰশংসা বুলি নিন্দাত সোমাম
মোৰ ঘৰ বুলি ভুলতে থাকিম
তোমাৰ ঘৰত।

আৰম্ভ কৰিম পাহৰাৰ অভিযান
পাহৰিম সুন্দৰ কুৎসিত
সঁচা মিছা
প্ৰেম অপ্ৰেম।
জীৱন আজীৱন
নীলমণিৰ কৱিতা
ভূপেনৰ গান।

হাঁহি কান্দোন স্বপ্ন দুঃস্বপ্ন
কি বিচাৰিছিলো কি পালো
মাতৰ তিতা নে ভাতৰ।

কিমান ভাও কিমান ৰূপ
কৈশোৰ যৌৱনৰ ভাও
ছাত্ৰ চাকৰিৰ ভাও
পুত্ৰৰ ভাও পিতৃৰ ভাও
প্ৰেমিকৰ ভাও স্বামীৰ ভাও
সফলনে অসফল কবিৰ ভাও
নে সকলো ভাৱতেই বিফল।

বন্ধ হ'ব মুখৰ বকবকনি
এটা ছয়াময়া বাটেৰে গৈ থাকিম
মৃত্যু কাষত থকা মায়াবজাৰৰ
শেষ গধূলিত।❐

স্বৰ্গৰ কাফেটেৰিয়াত

প্ৰণয় ফুকন

হাতত মোকাচিনাৰ কাপলৈ
বিমৰ্ষ তিনি বন্ধু।
(আজি স্বৰ্গত সোমৰস নিষিদ্ধ)

দীঘল দাড়িত হাত বুলাই স্বপ্নালু চকুৰে
বাল্মিকীয়ে ক'লে, "কি লিখিথৈ আহিলো আমি
বন্ধুসকল। লিখিলো ৰাম ৰাজ্যৰ কথা
লিখিলো সত্য মানে সুন্দৰ, ধৰ্ম মানে জয়।
মানুহে নুবুজিলে। এতিয়া ধৰ্ম মানে ক্ষমাহীন,
ধৰ্ম মানে সংগঠিত হত্যাকাণ্ড, ধৰ্ম মানেই
আতংক সৰ্বত্ৰ।"

চিগাৰেটৰ ছাইখিনি এষ্ট্ৰেত পেলাই হোমাৰে ক'লে,
"কি কৰিবা বন্ধু। ইলিয়াদ ওডিছীতো
তাকেই কৈছিলো। মানুহ মহান কিমান?
জীৱনৰ সৌন্দৰ্য ক'ত, বিজয় মানেনো কি?
নুবুজিলে মানুহে। সত্য আৰু সাম্যৰ
পৰা মানুহ এতিয়া বহুত দূৰৈত।
পৃথিৱীৰ সৰ্বত্ৰ এতিয়া যুদ্ধৰ জয়গান।"

বেদব্যাস আজি গহীন। মন ভাল নাই। (সোমৰস নাই)
পৃথিৱী নামৰ গ্ৰহটোলৈ অৱজ্ঞাৰে আঙুলিয়াই
ক'লে, "বেছি ভাবুক হৈ লাভ লাই বন্ধুসকল।
মানুহ এক আশ্চৰ্য প্ৰাণী। বুজাব খুজিছিলো, যুদ্ধ
গৌণ, প্ৰেম সত্য। নিজৰ মতে কেৱল বুজি পালে,
'পাণ্ডৱ শ্ৰেষ্ঠ, কৌৰব মন্দ।' কোনো মহাকাব্যই
সলনি কৰিব নোৱাৰে মানুহৰ মতি-গতি।
শাস্ত্ৰৰ কোনো গুৰুত্ব নাই এই পৃথিৱীত। আমনি
লাগিছে আৰু এইবোৰ ভাবি। এতিয়া উঠো ব'লা।"❑

শ্বেত

পংকজ গোবিন্দ মেধি

বগলী আৰু বকুলৰ মাজত কোনো সম্পৰ্ক নাই
বগলী আৰু গাখীৰৰ মাজত কোনো সম্পৰ্ক নাই

মাথোঁ এটা মিলহে আছে
বগলী বকুল আৰু গাখীৰ দেখিবলৈ বগা

সেই অৰ্থত আমাৰ মাজৰ কিছুমানৰ
বগলী বকুল আৰু গাখীৰৰ সৈতে অপূৰ্ব সাদৃশ্য আছে

পিচে তেওঁলোকৰ সকলোৱে বলুকাৰ বিয়লি বেলাত
বগলীৰ পাখিৰ দৰে উদাৰভাৱে মেলি নিদিয়ে আন্তৰিক বাহু

সুগন্ধি বকুলৰ দৰে তেওঁলোকে গুণৰ মালা নাগঁঠে

গাখীৰৰ দৰে নেযোগায় পুষ্টি

তেওঁলোকৰ মাজৰ অনেকে চৰ্ম বৰ্ণক লৈ গৰ্ব কৰে

নিজক প্ৰভু সজাই অইনক দাস সজাব খোজে

গ্ৰহটোক বৰ্ণৰ মাপেৰে দুভাগ কৰিব পৰাকেই সফলতা হিচাপে বুজে
যিসকলে নোখোজে সংখ্যাত তেওঁলোক তাকৰ

তেওঁলোকে মানৱ ধূন গায়
প্ৰকৃতি পশু পখীৰ পৰশত পৰৱশ হয়❐

হঠাৎ এয়া পিঠিত চুৰেটাৰ ওলোমাই দৌৰি থকা ছোৱালী এজনীৰ পদ্য এটা

প্ৰাণজিৎ বৰা

দীঘল চুৰেটাৰটোৰ হাতদুখন ডিঙিটোত বান্ধি লৈ নীলা জীনছ আৰু বগা টপ পিন্ধা ছোৱালীজনী হাঁহি হাঁহি দৌৰি গৈছে বালিৰ ওপৰেৰে। শীত ৰ'দত সৰিছে। হাতৰ মুঠিৰ বালিৰ দৰে? ওঁহো। উপমাটো পুৰণি। য'ত তজবজীয়া ছোৱালী এজনী আছে, তাত সময়ৰ দীৰ্ণ উপমা খাপ নাখায়! ব'লা, আমি উপমা বিচাৰি যাওঁ ...

দন্ত্য ন আৰু হস্বৰ ই যিবোৰ শব্দত, সেইবোৰ শব্দেৰে বিচাৰিম প্ৰথমে? মূৰ্ধন্য ণ ৰে তৃণ আৰু ঋণ। কাব্য তাত ক'ত? তৃণ ৰ সংস্কৃতীয়া গোন্ধত ঘাঁহৰ জুৰণি নাই। জুৰণি ৰ মূৰ্ধন্যৰ জড়তা ঙ ত হস্বৰ ই কাৰেৰে ভাঙিবলৈ কেনি গৈছে তাই? সৌৰা বালিৰ ওপৰে ওপৰে?

তাই সেয়া নৈৰ পিনে দৌৰিছে। দন্ত্য ন ৰ নৈ দীৰ্ঘ ঈ কাৰৰ নদীৰ পৰা সদায় বেলেগ, মই জানো। দীৰ্ঘ ঈ কাৰৰ নদী বাৰিষা ভাগি আমাৰ ঘৰৰ ভিতৰ সোমোৱা মনত আছে। নৈ তেনেকুৱা নহয়। নৈবোৰ বুকুৰ ভিতৰতে থাকে। নদী থাকিব নোৱাৰে।

ছোৱালীজনীৰ বুকুৰ ভিতৰতো নৈ এখন আছে? মই নাজানো। কেনেকৈ জানিম? তাইৰ হাঁহিত আৰু তাইৰ খোজকেইটাত থাকিবও পাৰে হয়তো। কবিয়েহে জানিব।

পিঠিত চুৰেটাৰটো ওলোমাই লৈ তাই দৌৰি থাকোতে বাৰে বাৰে উৰা তাইৰ চুলিটাৰিলৈ চাই আছো মই। চুলিটাৰি এজাক বতাহ। বতাহত দুলি থকা ফুলৰ ঠানি যেন তাইৰ মুখ।

কি কওঁ এতিয়া!
দন্ত্য নৰ ফাগুন আৰু ফাগুনৰ কাঞ্চনে মনখুলি হাঁহিছে সেয়া মোৰ অসফল কাব্যপ্ৰয়াস দেখি।❐

বিদ্ৰোহ !

মৃদুল শৰ্মা

ৰাতি নুপুউৰা জীৱবোৰৰ
ৰাতি পুৰা বোৰলৈ বৰ ভয়
ৰাতি পুৰালেই ভোকৰ,
ৰাতি পুৰালেই বস্ত্ৰৰ,
ৰাতি পুৰালেই
শয্যা হেৰুৱাৰ ভয়।

ৰাতি নুপুউৰা জীৱবোৰৰ
উচ্ছিষ্ট আৰু পানীয়েই আহাৰ
বাতৰি কাগজ,
আলু পিয়াঁজৰ বস্তাই, বস্ত্ৰ
ফুটপাথ আৰু দোকানৰ
বাৰাণ্ডাবোৰেই সুন্দৰ শয্যা
যি, এই ৰাতিপুৰাবোৰে
নিতৌ নি:শেষ কৰি যায়
জীৱবোৰৰ মৰমীয়াল ৰাতিবোৰক।

ৰাতি নুপুউৰা জীৱবোৰৰ
অদৃশ্য জনলৈ বিদ্ৰোহী আহ্বান
ৰাতিবোৰ আমাৰ, আমাৰ প্ৰাপ্য
ৰাতিবোৰ যেন নুপুউৰাক।।❐

পেইণ্টিং

কুশল দত্ত

কাতিমহীয়া গধূলি বেলি পৰোঁ পৰোঁ পৰতে
অলপ পাতলীয়া অলপ উৰুঙা অলপ নতুন চেঁচা
খিৰিকীয়েদি সোমাই আহিল মোৰ কোঠালে’

আহিয়ে তিনিও একক কণ্ঠে মোক ক’লে—
বাৰিষাৰ ন-পানী অহাদি বাহিৰত
নতুন বতাহ এজাক বলিছে
আমাক তোমাৰ কোঠাৰ
উম অকণ লাগে

মই কিবা ক’বলৈ পোৱাৰ আগেয়েই
বেৰত উলমি থকা পেইণ্টিংখনৰ জুইকুৰা
হঠাতে কোঠাৰ মজিয়ালৈ নামি আহিল

এইবাৰ আমি আটায়ে
এখন নতুন পেইণ্টিং হৈ পৰিলোঁ❐

এই চহৰতে

নিৰোদ গোহাঁই

বাঢ়ি অহা চহৰখনৰ তিনিআলিত ৰৈ
চাই থাকো ৰ'দজাক
হেলনীয়া
ঢেকীয়া বেচা ল'ৰাটোৰ হাতৰপৰা সপোনৰ দৰে
উৰি যায় বজাৰখন

এটা সমদল ফেৰ পাতি ৰয়
গোনামহ'ৰ দৰে চিঞৰে গাড়ীবোৰে
চহৰীয়া ছোৱালীৰ কলাফুলৰ নিপোটল আবেলিত
নাচে বেলিটো

কোলাহলক ভেঙুচালি কৰি কাউৰীজাকে ৰমলিয়াই
পাৰ হৈ যায় ধুনীয়া গাড়ীবোৰ

হাতকেৰেয়া লগা মানুহৰ দৰে
চাই থাকো মই

নাচি থাকে চহৰখন

মাছবজাৰৰ কেঁচেমাখিনি লৈ মই যেতিয়া উভতো
ঢেঁকীয়াৰ মুঠিবোৰ চুই থাকে
সেই শেঁতা মুখৰ গধূলিটোৰে।❒

মৃত্যু

মৃণাল কুমাৰ গগৈ

সাপ হৈ মৃত্যু আহে
উৰুখা চালৰ জলঙাইদি

বৰষুণ হৈ টোপ টোপকৈ
মৃত্যু সৰে
মজিয়াৰ ৰূপালী কাঁহীত

দুৱাৰৰ দাং খুলিয়েই
বিচাৰি ফুৰে
ঘৰ্মাক্ত এটা বেলি

হাঁড় ঢকা চালখনে
হাঁড়ত মিলিব খোজে

হে সময়
আমাৰ গাতেই বিয়পি পৰে
সভ্যতাৰ অহংকাৰ

আমি নিঃকিন শ্ৰমিক❒

লুপ্ত কথা

ৰাজীৱ বৰা

বহু কৈয়ো দৰকাৰী একোৱে নকলোঁ
এই দুখে খাব।
ক'লোঁ জানো চিটিকাত ধৰি খোৱা বালিঘোৰা
চৰাইটোৰ কথা। অনাহাৰত মানুহ মৰা দেশ।
মোলৈকো ৰৈ আছে পশু প্ৰেমীৰ উদগ্ৰ আঙুলি।

মই অকবি নহয়— এইকণ জানো। নহয় প্ৰতিকবি
বিভ্ৰান্ত বাস্তৱৰ মাধমাৰত হোৱা নাই হতাশ
তোমালোকক লৈয়ো মোৰ হতাশাই পাখী মেলা নাই
জানো, আমাৰ কবিতাই এদিন সেই বাট ল'ব
যি বাটে কোনো যোৱা নাই।

কবিতাত ভেনামাখি?
তেওঁলোক উদ্বিগ্ন কবিতাৰ মাতক লৈ।
কবিতাৰ ভাতক লৈ। এনেয়ে যোৱা নাই
আমাৰ শতিকাৰ কুৰিটা বছৰ

ভেনামাখি ক'ত পৰে
অনাময় ব্যৱস্থা নোহোৱা বাঁহনিয়ে জানে।
আমাৰ কবিতাই ভেনামাখি হুৱাবও পাৰে।❐

পেঁপা

ভূপেন গগৈ

ৰিঙা-ৰিঙা ফাগুন...
শিঙা-চোঁচা ফাগুন...

শাণ-সনা সময় আৰু
যুঁজি মৰা মহৰ শিঙতো
জী উঠে
টিহিটি টলৌলৌ জীৱন।।❐

শগুন

প্ৰাঞ্জল জ্যোতি দত্ত

সিদ্ধান্ত হ'ল যে- শগুনবোৰক এটা এটাকৈ মোচৰি মৰা হওক
সমস্যা হ'ল- শগুন উৰে আকাশৰ বহু ওপৰত
চুটি হাতবোৰে ঢুকি পাব নোৱৰাকৈ ওখত

কোনোবাই বিধান দিলে-
মৰাশ দেখিলে শগুনৰ জাক
তললৈ নামি আহিবই
ছেগ চাই চোপ লোৱাহে ভাল

জুই বাড়িল
ভোক বাড়িল
মৰাশ বাড়িল
মানুহবোৰ বোন্দা পৰ দি বৈ থাকিল
বাঁহনিতলৰ নিফুট আন্ধাৰত

শগুনৰ জাকটো নামি নাহিল আকাশৰ পৰা

আন্ধাৰ যিমানে বাড়িল
মৰাশবোৰ লোভনীয় হৈ গৈ থাকিল
হঠাৎ শগুনবোৰ এটা এটাকৈ আহি
আঁজুৰিবলৈ ধৰিলে মৰাশবোৰৰ নাড়ি-ভুঁৰু

পিছে এইবাৰ সিঁহত ওলাই আহিল
বাঁহনিখনৰ তলৰ আন্ধাৰখিনিৰ পৰাহে
দূৰৰ পৰা চাই থকা মানুহ এমখাই
কোৱা-কুই কৰিলে
আচলতে শগুন নথকা ঠাই ক'তো নাই❐

মধ্যম জীৱন

পেইম থি গোহাঁই

মধ্যম পন্থা আৱিষ্কাৰ কৰিছিল গৌতম বুদ্ধই।
মধ্যবিত্ত কোনে আৱিষ্কাৰ কৰিছিল?
যি কম ধনী বা কম দুখীয়া।
যি ধনীতকৈ দুখীয়া বা দুখীয়াতকৈ ধনী।
যি অভিজাতৰ সন্মুখত তলমূৰ
নিৰ্বাক কিন্তু দৰিদ্ৰৰ সন্মুখত দাম্ভিক, অহঙ্কাৰী।
যি মগজুত লৈ ফুৰে সপোন নামৰ কীট আৰু
সপোন নামৰ কীটে যাক খুলি খুলি খায়।
যিয়ে মূল্যবৃদ্ধিৰ প্ৰতিবাদ কৰে
কিন্তু গাড়ীত পেট্ৰল ভৰাওতে ৰচিদ নলয়।
যাৰ জেঠত বিহু পাতিবলৈ সময় থাকে
কিন্তু হিচাপ দিবলৈ সময় নাথাকে।
যি পাচলিৰ বজাৰত সদায় জুই দেখে
অথচ সন্তানৰ জন্মদিন পাতে জাকজমক চীনা লাইটেৰে।
যি আম্বানীৰ সন্মুখত সাম্যবাদী
কিন্তু পূজা আৰু উৎসৱৰ আয়োজনত উদাৰ পূজিবাদী।
সেইজন মই নহয় বুলি অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি।
সেইজন মধ্যবিত্ত
মধ্যবিত্তৰ মধ্যম জীৱন
এতিয়া টুইন টাৱাৰৰ সপোনত বিভোৰ হৈ শান্তিৰে শুইছে।❐

জোঁৰ কটা ৰাতি

দাদুল দেৱকৃষ্ণ বৰুৱা

জাতি বাঁহৰ খামুছীয়া পাবটোত মাটিতেল এচিচাঁ
ফটা বনিয়নৰ শলাকানি

জোন মৰা ৰাতি
জোঁৰ কটা ৰাতি

ভৰিৰ সৰু গাঁঠি তল যোৱা পানীত
সপোন এজাকৰ অহা-যোৱা

কণ দাইটি বগলীখুজীয়া
খোজত পানীও নলৰে
খোজত মাটিও নকঁপে

গৰৈ এটা
এটা মাগুৰ
শিঙি দুজনীমান
তোৱা আৰু কুচিয়া

জোঁৰ কটা ৰাতি তেজে তুমৰলি খালৈ
জোঁৰ কটা ৰাতি ডিঙি কটা সপোনৰ ধৰফৰনি

ঔ জোপাৰ সিপাৰে বাক্ এটাৰ টকালি
মৰনৈৰ ওচৰত কণ (কবন্ধ) এটা নাচনি

সেইফালে নেযাবি বাক্ ওলায়
সেইফালে নেযাবি কণ ওলাব
পোনে পোনে যাবি
গৰৈ শিঙি যি পাৰ তাকে আনিবি❐

জোঁৰ কটা ৰাতি
জোন মৰা ৰাতি
আলিটোৰ মূৰত সৌটো কি

বৈ আহিছে তেজৰ নিজৰা এটা
বৈ আহিছে কেচেমা কেচেম গোন্ধ এটা

ডিঙি কটা সপোন এটা ধৰফৰাই আছে
যেন জোঁৰ কটা মাগুৰ এটা
যেন জোঁৰ কটা কুচিয়া এটা

কণ দাইটিৰ বুকুত এতিয়াও
জোঁৰ কটা গৰৈ এটাই ধৰফৰাই

কণ দাইটিৰ মনত এতিয়া ৰাতি এটাই ধৰফৰাই
কাৰ দাৰ ঘাপত যাবলৈ বা ৰৈ আছোঁ আমি
গৰৈ এটা হৈ
মাগুৰ এটা হৈ

জোঁৰ কটা ৰাতি তেজে তুমৰলি মাটি
জোন মৰা ৰাতি জীয়া সপোনৰ মৰণ মিনতি

প্ৰতিটো ৰাতিয়েই এতিয়া জোঁৰ কটা ৰাতি
কোনোবা গৰৈ কোনোবা মাগুৰ
প্ৰতিটো ৰাতিয়েই এতিয়া জোন মৰা ৰাতি
কোনোবা চিকাৰ কোনোবা চিকাৰী

জোঁৰ কটা ৰাতি
জোন মৰা ৰাতি
কণ দাইটিৰ টোপনি খতি . . .❐

বেলিৰ ছবি

গোবিন কুমাৰ খাউণ্ড

সোধাতো নাছিলোঁ কোনোদিন
তুমি কোন
আঙুলিৰে তুলি লোৱা শৈলুৰৈ মাটিত
সঘনাই আকিঁছো তোমাৰ ছবি
ভাগৰি পৰিছিলোঁ আঁকিব নোৱাৰি
জীৱনৰ সকলো ৰঙেৰেও
হুবহুৱাই তুলিব পৰা নাই তোমাৰ হাঁহি!

যিমানে ঘঁহি পিহি
দুহাত ৰাঙলী কৰি
সানি দিওঁ তেজ তোমাৰ ওঁঠৰ ছবিত
তাতো শূন্য হৈ ৰয় দুই ওঁঠৰ বাঁহী।

মিহলাই ল'লো মন্দিৰৰ ৰং মছজিদৰ মাটিৰ সৈতে
কতবাৰ ঢালিছো নাভিমণ্ডলৰ পানী
আকিব নোঁৱাৰি সোন , মাততো নহয় চোন
চকু দুটা হ'লেও দৃষ্টিত যেন শেতা পৰা জোন।
মেলা কেশতো আঁকিব পৰা নাই
বতাহে লুকুৱাই থোৱা উশাহৰ গোন্ধ।

প্ৰত্যুষৰ আগতেই ৰং বিচাৰি মই উঠো,
বেলিৰ সংগোপনে কচৰৎ কৰোঁ,
নৈ ৰঙতকৈও উজ্বল ,
সপোনৰঙী সাজ পিন্ধা তুমি
তুলিকাৰে বোলাব নোৱাৰো মই, নোৱাৰি অ'
ৰঙৰ সংঘাততো আঁকিব নোৱাৰি তোমাৰ প্ৰৌজ্বল ছবি।

ভেনগঘ, পিকাছোক কতবাৰ মাতিছো
ভোকৰ ৰঙেৰে পাৰে যদি দিয়হিকচোন আঁকি
আঁকি দিয়ক তেজৰ উমানন্দত মোৰ বেলিটিৰ ছবি।

চাকিৰ এঙেৰুৱাই ভাল আছিল কিজানি
ভাল আছিল মাটিৰ ফলি আৰু ফলুগুটি,
তাত নাছিল কাৰো ছবি
কিমান ওখ তুমি জোখা নাই মই।

তুমিযে এক আলোছায়া
হৰ্ষ -বিষাদৰ হৃদয়স্পৰ্শী ক্লীৱতা।
কালি বিচাৰি বিচাৰি আনিছোঁ জানা
তুমি গছকি যোৱা শিলৰ কোৱাৰি ফটা ফেঁটীগোমৰ ৰং
উজ্জ্বল, আশ্বৰ্য্য তুমি বুকুৰ বেলি
নাই, অক্ষমতাৰ শিলাখণ্ডত মোৰ যৌৱন ঠেকেচি
নোৱাৰোঁ আঁকিব ডুলি থকা কাণৰ ফুলি।
আহিনীয়া বতাহত গেঁৰমেলা
তুমি মোৰ সৰগৰ হৃদয় পথাৰ, আৰু মই?
মই তোমাৰ মাটিৰ শস্য।
মই তোমাৰ মাটিৰ শস্য।❐

নীলাভ দুখৰ সময়

মৃগাঙ্ক শেখৰ চলিহা

ৰ'দৰ দুপৰীয়া এটাত সিহঁত গৈছিল
অৰণ্যই সিহঁতক মাতিছিল
মহানগৰীৰ পৰা দূৰলৈ
য'ত জীৱন জিলিকি থাকে ৰঙা বেলিটোৰ দৰে
ব্যাপ্তি আৰু প্ৰাপ্তিৰ সমাহাৰত
আৰু
সমগ্ৰ পাৰ্থিৱতাই এক অতীন্দ্ৰিয় বহুমাত্ৰিক ৰূপ লয়
সেই জলপ্ৰপাতটোৰ কাষত
যাৰ কথা সিহঁতে
একাজলী সপোনত শুনিছিল
বোলে তাত হেনো পোহৰবোৰ পোনে পোনে পৰে

আৰু মাছবোৰে
পানীৰ মাজত সৰগৰ অপেস্বৰীৰ দৰে নাচে।
হে অৰণ্যৰ সন্তান!
উত্তৰ দিয়া।
সেই পোহৰ, সেই জলপ্ৰপাত, সেই ছবিবোৰ
কত নাইকিয়া হ'ল
কত হেৰাই গল সুৰবোৰ, শব্দবোৰ, আশাবোৰ
গছৰ মানুহৰ মৰমবোৰ।
গছবোৰ নঙঠা হ'ল।
হাবি গুছি মৰু হ'ল।
ফুলবোৰ শিল হ'ল
বেলিৰ পোহৰবোৰ হাবিৰ মানুহবোৰৰ লগে লগে
কৰবাত নোহোৱা হ'ল।❐

গছ শিল্প

ভাৰতী চক্ৰৱৰ্তী

পৃথিৱীক প্ৰথম চুমা খোৱাৰ দিনাৰে পৰা
দেখি আহিছোঁ গছবোৰ
ছাঁ দিয়ে
শইচ দিয়ে
ফুল হৈ ফুলে হৃদয়ত
সেউজীয়াৰ আঁচলেৰে
চেনেহ বিছনী হৈ বিছে

গছ শিল্প
গছ বিধ্বস্ত বুকুৰ
কৰুণ বিলাপৰ বিপৰীতে
জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠতম আলাপ
যন্ত্ৰণা উঘালি
গছে বাৰে বাৰে প্ৰেমত পৰে জীৱনৰ
গছক চেপি-পিহি একাকাৰ কৰা মানুহক
গছেই শিকাই
"সৰাপাতেও সাৰ দিয়ে বীজক"
শিকাই আকাশ চুই আঁকিবলে
ৰ'দৰ ছবি

ভোক আৰু গোলামত স্বাধীনতা হেৰুওৱা
কৰ্মঠ ল'ৰাটো আৰু
পিতনিত তল গৈ
গেথাই থকা সপোনবোৰৰ সৈতে
মুখ ঢাকি থকা ছোৱালীজনীৰ দুহাতত
মই গুজি দিব খোজোঁ
এজোপা গছ❐

চোৰ

অমিতাভ ফুকন

যোৱা ৰাতি আমাৰ ঘৰত চোৰ সোমাল
খোলা আছিল খিৰিকী
দেউতাৰ প্ৰিয় বন্ধু সন্ধ্যাৰ আলহী
লৈ গ'ল পৰিপূৰ্ণ মোহিনী বিলাস
সোনোৱালী জোন।
গোঁসানীৰ ৰূপহী আচু
কৃষ্ণৰসে পাৰিজাত
জেউতি জোনাকী তাল
ককাদেউতাৰ নীলপদ্ম
আইতাৰ সুমথিৰা
নৈবদ্যৰ পেৰা।
আৰু নিলে শেষ জাক ৰ'দালীৰ বৰষুণ
মাৰ্জনা কৰিবা বাটৰুৱা
খিৰিকী খুলি চোৰ সজালো তোমাক।❐

সৰু আলি

মানসী গগৈ

সৰু আলি আছিল মোৰ বাট দেখা-চিনাৰ দীঘল বাট

সৰু আলিক বেছি ভাল দেখিছিলোঁ তেতিয়া
যেতিয়া সৰু আলিৰ ইপাৰে এখন ধাননি আৰু সিপাৰে এখন
দূৰৈৰ পৰা আলিলৈ চালে ওপৰতো এখন ধাননি
ধাননিত ঢৌ উঠা সময়ত সৰু আলিক মাজত লৈ পথাৰৰ এখনেই বুকু

নকলেও হব সৰু আলিৰ নামটোহে সৰু আলি
সৰু আলি আমাৰ গাঁৱৰ মাজ আলি

বতাহতে লগ হয় ইপাৰ সিপাৰ
দাৱনীৰ অনেক কথা

কোনেও শিকোৱা নাছিল কেনেকৈ ধান দাই, মুঠি বান্ধে, থয়
নিজৰ লাচত , নিজৰ সাঁচত
গঢ়ি উঠে দাৱনী সময়

মই সৰু আলিত বৈ দাৰুনী ভাষা বুটলি
আনিছোঁ
আৰু বৈ আনিছোঁ সৰু আলিৰ দীঘল সেওঁতা

সকলোতে আস্থা হেৰুৱা এই সময়ত
অবাটে পোৱালি মেলিলে
মই বুজোঁ
সৰু আলিৰ শক্তি আৰু সাহচৰ্যক❐

জোনাকী

সুশান্ত বৰা

আহ জোনাকী আহ -

বেলি যেন বহল চোতালৰ কাষৰ হেলনীয়া বেঞ্চি
এখনৰ মাতত আঙুলিৰ দৰে পোখা মেলা মোৰ ভাগৰ জুৰে,
থৰথৰকৈ কঁপে বিষণ্ণ চেতনাৰ শিপা!
জোলা পতা ডাৱৰ যেন দৰদ এসোপাৰে কোনে মাতে
কোনে মাতে?

আহ জোনাকী আহ -

গাখীৰ খোৱা দাঁতত
কথাৰ ফুলজাৰি আঁৰি
কল খোৱা চৰাইৰ ডেও এটাৰে
খুন্দা তামোলৰ সোৱাদ বিচাৰি
অহা হ'লে জোনাকী. . .
অহা হ'লে পোহৰৰ ছন্দ যেন
থুনুকথানাক গৰিমা ৰাগ এটা. . .

আহ জোনাকী আহ -

উদং পিঠি ক'লা গাটোৰে বহি থাকে দৌ,
দৌ, কেঁচা হেপাহৰ পুৰাতন ভোগজৰা,
দৌ, ঘন বৰষুণৰ মাণিকী মৌ
মুকলি পথাৰৰ বা ৰিবৰিব এচাটি বতাহ
পাহ মেলা জোলা পতা ডাৰৰ
বুকুভৰা মায়াৰে এখন ঘৰ!

আহ জোনাকী আহ -

কঠালপাতৰ ইঞ্জিনে টনা গাড়ী চলাই
কত জোনাকী পাৰ হৈ যায়,
কত জোনাক চুঁচৰি আতৰি লুকায় -
কত ভাতঘুমতি সাৰটি বহি থাকে দৌ,
এহাতে কঠালপাতৰ চকৰী
এহাতে গেনা ম'হৰ জৰী!

আহ জোনাকী আহ -

জপা খুলি মেলি ল
থোক মেলা সাধু কথাৰ কুঁকি,
মুখত ল'বৰকাছই দি যোৰা
সন্দিপণী জীৱনৰ ভোগ
বৈ যাওক ৰঙা জীঁয়া,
চপলতাৰে মুখৰ হওক জীয়াধল,
নির্বোধ শালিকী গুচি প্রাণৰ তেজীমলা হ'

আহ জোনাকী আহ -

ক্রমশঃ সুলকে হেলনীয়া বেঞ্চিৰ হাত, ভৰি,
ৰ'দে বাগৰ সলায়,
দীঘল হৈ পৰে চতিয়নাৰ ছাঁ ।
জোনাকী নাহে,
দৌ থাকি যায়
থাকি যায় নোপোৰা কথাৰ ধোঁৱা,
নেজ সৰা জেঠী এটাই
কঁপি কঁপি বেৰ এখন বগায়।❒

বহুমাত্ৰিক

অৰূপ কুমাৰ দাস

দূৰৈৰ পৰাই দেখি আছো
দাব এটা কাটি
এজন মানুহেই চুপি আছে
দুডাল ষ্ট্ৰ’
মিঠা নে টেঙা
মুখৰ ভংগীত একো ধৰিব পৰা নাযায়

দাবৰ ভিতৰভাগৰ দৰেই
আন্ধাৰ
আমাৰ বোধৰ আকাশ।❐

আত্মিক

সুকুমাৰ চেতিয়া

জীৱন টো জীয়ন দিবলৈকে
ইমানখন টনা-আজোৰা

টনা-আজোৰা কামটো
বৰ সহজ নহয়

অসহজৰে বাট কাটি
লৰ ধৰি ভাল লগাটো এবিধ কলা

বৰশি এটা লৈ জুপি থকাটো

পুঙাটো এই ডুবো এই ডুবু কৈ
হঠাৎ নিঠৰ হোৱাটোত
জোখ-মাখ চলে বুকুৰ ঢপঢপনিৰ

টুপ গিলি উধাও হোৱা
কম চেঙানে সেইটো

এনেকৈও চলে জীৱন জীয়নৰ খেল

কেতিয়াবা হৰা আৰু কেতিয়াবা জিকা
কিছু স্ফুৰ্টি কিছু অপ্ৰাপ্তিৰ একোটা বাতাবৰণ

নিশাবোৰ ভাল লাগে
আন্ধাৰত ডুব গৈ পাহৰি থকা যায় বহু কথা(?)

পাহৰি যোৱাটো এটা বেমাৰ
নিজে পাহৰাৰ নাটকখন কিমান সঁচা

ধাৰ দিয়া জনে যি দৰে নাপাহৰে
লোৱাজনেও পাহৰিব নোৱাৰে
অথচ পাহৰাৰ আখৰা চলে

জীৱনক জীয়ন দিবলৈ এনেকৈয়ো
অজুহাত একোটাত মেৰ খোৱা হয়

মকৰাজালৰ প্ৰতিডাল সূতাত
মৃত্যুৰ দীঘ-বাণী আৰু মকৰাৰ উদৰৰ সাধু
অপেক্ষাত ঠৰঙা লগা এটা মকৰাৰ ছবি

কেপচনঃ জীৱন আৰু জীয়ন❐

লাভ আফ্‌টাৰ বিয়েৰ

কৌশিক কিশলয়

তোমাক দেখিলোঁ হোটেল কেলিফ'ৰ্ণিয়াত। গানৰ প্ৰী-লিডৰ দৰে। চক্-মক্। অস্ কি
তোমাৰ কণ্ঠ! তামাৰ উপস্থিতি। . . .
লাভ আফ্‌টাৰ বিয়েৰ।

বিয়েৰ মানে বিজয় নগৰ।
বিয়েৰ গ্ৰীষ্মৰ নিৰ্যাস নগৰ।

তোমাক দেখিলোঁ শীতৰ কুৰঁলী-চাদত।দেখিলোঁ বিস্তাৰিত কোলাহলত।
এই ভালপোৱাৰে মোক একো নক'বা।তোমাৰ অন্ধকাৰ এতিয়াও অন্ধ।
আৰু অন্ধ সমস্ত ভালপোৱা। অন্ধ আমাৰ উপস্থিতি।

বিয়েৰ ৰাতিৰ বিজ্ঞাপন। তুমি এতিয়াও নতুনকৈ জী উঠা। ভালপোৱাৰ পাঠ লোৱা। বুজি
উঠা,
বুকুৰ নিৰ্যাস শূন্য; ভালপোৱাত জগজিতৰ ৰাগ বন্য; নাভিৰ অৰণ্য ঘন;
কেতিয়াও নহয় যি পোহৰৰ ৰং।

বিয়েৰ ৰাতিৰ লিগিৰী-ভৰ; ফেন ওপঙি উঠা পিয়াহ নামৰ বুঢ়া যাদু নগৰ।
এই নগৰত তোমাক ভালপালোঁ; আখৰবোৰ দেৱলীয়া কৰিলোঁ।
তুমি কিমান কান্দিবা! নিৰন্ত্ৰ তোমাৰ চকুৰ প্ৰেমিকক কিমান চৰ্ত দিবা!
যদু ময়ো জানো, যদুৰ এই নগৰত থাকি তোমাক ভালপাব জানো।

এই ভালপোৱাৰে মোক একো নক'বা। প্ৰেম হ'ব পাৰে আগানৰ গান; অথবা দুৰু দুৰু নিৰ্জনতা।
তোমাক দেখিলোঁ গাভৰু-সন্ধিয়া; নাচনী হোৱা সাধাৰণ বাটত; দেখিলোঁ দীৰ্ঘস্বাসত।
নিৰ্বাক এই যাত্ৰাৰে তুমি মোক একো নক'বা।
প্ৰেম যুৱকৰ নাম হ'ব পাৰে; অথবা
বুকুৰ নামহীন নিৰ্যাতন।
সকলো প্ৰেমিকে এই কথা জানে।❐

টোপ

অজন্ত কুমাৰ বৰা

টোপবোৰ
দুলি আছে

মাছবোৰে
টোপালি পাৰিছে

টোপ নে
বৰতোপ

ঘৰৰ ভিতৰত
বনজুই
চোতালত
বন মেকুৰীৰ আৰাও

আলিংগন মানে
সমৰ্পণ নে সমৰ্থন
বুজাবুজি মানে
জয় নে পৰাজয়

আজি বা কাইলৈ
যুঁজ এখন হ'বই

এই সত্য
মুঠেও অমূলক নহয়।।❐

কেমিকেল ৰিয়েকচন

চিন্তু সমীৰ বৰগোহাঁই

মগজুত কাউৰীৰ গণিত
উৰলি যোৱা মৃতদেহ পৰি থকা এটি নলা
আধৰুৱা ছবি এখন চাই
তালিবান পদূলিৰ মুখত ৰৈ আছিল তেজপিয়া

ফুটফুটীয়া পখিলা ফ্ৰক এটা পিন্ধি
শৰীৰত তেজ আৰু ঘাৰ যুদ্ধ লৈ
দৌৰি আহিছিল কুমাৰী ছোৱালী এজনী
দুহাতে সাৱটি স্বপ্নৰ ছাঁ

ছাইক'কিলাৰ এজনে বজাই আছিল বাঁহী
মৈথুন ৰাগ এটিত সাঁতুৰি-নাদুৰি
কি দৰে পাৰ হয় এই বাটৰ সাঁথৰ
কুমাৰী ছোৱালী জুইৰ ভেদ নুবুজা আজলী

এডৰা ভাঙৰ চিলিম টানি
ধুঁৱলি-কুঁৱলি শিৰ
কেমিকেল ৰিয়েকচনৰ শীতল স্পৰ্শ
কোনো বাদ পৰা নাই
আধুনিক শতিকাৰ মূধচ চোবাই

আৰু সেই ছোৱালীজনী
শূন্যতাত ভাহি ফুৰা
এটি মহঙা মণিছালৰ উৎকণ্ঠা . . .❐

ডাষ্টবিন

নিবিড় অনুৰাগ মানস

সকলোৰে ঘৰত এটা ডাষ্টবিন সাজে
আমি স্বচ্ছ হ'ব লাগে

ডাষ্টবিনৰ চোলাত জাৱৰ
জাৱৰবোৰ বুকুত সাঁচা তাৰ কাম

দপদপনি এসোপাৰ উগ্ৰ গোন্ধ লৈ
সি কাৰ কথা কয়
কোনেও জনাৰ হেপাঁহ নহয়।

শূন্যত পিষ্ট হয় মাটি
পচন হয় আকাশ

জাৱৰৰ সংশোধিত আঘাতৰ আত্মাই চেপি চেপি খুন্দে ডাষ্টবিনটো
উষ্ণ চাপত হেৰাই নিসংগ কোলাহল

ডাষ্টবিনৰ শূন্যতাত শেলুবৈৰ আন্ধাৰ বন্দনা
জাৱৰৰ সোণ বৰষুণে ভৰি ঘৰ লয় নঙলামুখত কোমল বৰষুণ......

অতৃপ্ত ছাঁয়া এটাই টকালি পাৰি
জিঞ্জাৰ নেজত ৰচী বান্ধি ৰং চায়

তামাচা চায় ডাঙৰ হয় মানুহ
সদ্যজাত মানুহৰ নঙঠা মুখ

দুৰ্গন্ধৰ বাট কাটি হাতত শিপা গজে
শৈল কঠিন বিষাক্ত কীটে টানি আনে মানুহ

সাধুৰ খেলিমেলি বাট দেখি
গাতত জাৰৰ পেলাব নজনা মানুহবোৰ বাটলৈ আহে

পতনুৱা ভোকে পেটতো খায়
আমাৰ নাক কাটি গুচি যায়।

নাকনো কাৰ আছে
মুখতহে চলে দুনীয়া প্ৰগতিৰ
লঘোণীয়া দেশৰ জয়ধ্বনি!❐

অস্তিত্বলাহী

মিণ্টুল হাজৰিকা

সুৰটোৱে চুই গৈছিল
কি যে এক মাটিময় গোন্ধ

যেন প্ৰতিটো মৃত শিশুক জীয়ন দিছিল

নৈৰ বুকুত ঢৌবোৰ ছিৰাছিৰ হৈছিল
মই চকুলো টুকিছিলোঁ

ইয়াতকৈ আৰু মই কি কৰিব পাৰোঁ ?

যিহেতু কৃষ্ণপক্ষৰ ৰাতি জোৰা টাপলি মাৰি
নিজৰে মুখ পোহৰ কৰোঁ

বহু কথাই ক'ব নোৱাৰে
কপালৰ জবা তিলকে

নিজকে পখালি নিজৰে পৰমেশ্বৰ হৈছোঁ
পকেটত হাত সুমুৱাই সেপিয়াই বিচাৰিছোঁ বিশ্ব

য'ত নক্ষত্ৰ আৰু গ্ৰহ বুলি কোনো কথা নাই
য'ত ফুল আৰু মৌমাখি বুলি কোনো কথা নাই

গাঁথি ৰখা নহ'ল আমাৰ নিবিড় মুহূৰ্তৰ মালাধাৰ
এতিয়া পাহৰণিৰ কণ্ঠনলী ফালি আছোঁ

আঙুলি মূৰত ৰৈ গ'ল বেজাৰ মনৰ সূত্ৰ

মৌনতাও কেতিয়াবা বোজা
চোলাটো খুলি আমি অনৰ্গল কথা পাতোঁ❐

একো ভাল লগা নাই

দীপশিখা বৰগোহাঁই দাস

বৰ একঘেয়ামী এই দিনবোৰ
ৰাতিবোৰ
নিজৰ কথাবোৰৰ নিজেই শ্ৰোতা হৈছো
বক্তাৰ ৰূপ লৈছো

কুঁৱলীৰ এই দিনবোৰত মাজে মাজে
বৰ বিৰক্ত হওঁ
নিমাখিত কুঁৱলীবোৰ চুই চোৱাৰ ইচ্ছা নাই
ধোঁৱাৰ দৰে অকাই-পকাই ভাববোৰ গৈ থাকে
ভাববোৰে আকাশ চোৱে
অথবা নুচোৱে

একো অজুহাত নোহোৱাকৈ
মই ঘন্টাৰ পিছত ঘন্টা বহি থাকো
মাজে মাজে শ্ৰোতা হোৱা ভাল
অথবা মাজে মাজে বক্তা

ওঁঠত নিচা লাগিলে বক্তা হ'ব পাৰি
শ্ৰোতাৰ বাবে কোনো যোগ্যতাৰ প্ৰয়োজন নাই
কণ্ঠত জোৰ অথবা শব্দৰ চাতুৰ্য

আচলতে নিজতকৈ ভাল কোনো শ্ৰোতা নাই
নিজতকৈ ভাল কোনো বক্তা

কথাবোৰে মাজে মাজে বাট হেৰুৱাব পাৰে
প্ৰাসংগিক বিষয় এটাৰ মাজত সোমাই অপ্ৰাসংগিক বিষয় এটা টানি আনিব পাৰে

তথাচ ভাল শ্ৰোতা এজনে শুনি থাকে
বিৰক্ত নহয়

আজিকালি
শুনি থকাটো মোৰ এক প্ৰকাৰ বিলাস
অথবা কৈ থকাটো
নিজৰ মাজতে নিজৰ কথাবোৰ।।❐

অৱসাদ

জ্যোতিষ্মান শইকীয়া

কাউৰীৰ দৰে কলা নিশাটোত
মাত্ৰ এটা জুইৰ টুকুৰা জ্বলি আছিল।
চিগাৰেটৰ পাতল ধোঁৱাৰে
জানো তেওঁ কাৰনো কবিতাবোৰ আওৰাইছিল।।❐

পংকাত

জয়ন্ত দত্ত

আহা
মোৰ কাষত থিয় হোৱা
ইয়াৰ পৰা দেখিবা তাৰ পৰা নেদেখা ফাল
কেনেকৈ কোটাহি-বেঙেনাৰ ফুলে ঢাকিছে বাট

কালি ৰক্তাক্ত ন্যায়ালয় এখনৰ কাষেৰে গৈছিলোঁ
জেনেৰেল নীলে** কৈ আছিল
কি নিপুণতাই আমগছ এজোপাক শাল কৰি
হাতী লগাই সাতজনক হাঁহি হাঁহি ওলোমাইছিল

কালি চৰহা হুৰাবলৈ যোৱা চিঞৰ এটাক
ধানখেৰৰ জুই দেখুৱাই অবাটেৰে নিছিল
ভুল ভগালৈ শালি আৰু শালি হৈ নাছিল
মোৰ কাষৰ পৰা চোৱা
সৌ ফালে ধুমুহা
তাত ৰাজসূয়

মোৰ আগৰ আগৰ গাড়ীখনে মহটিয়াই নিয়ে
সাতটাকৈ গৰু
তেজে আঁকিলে মানচিত্ৰ
মানচিত্ৰৰ ওপৰেদি
ঈশ্বৰ, আল্লা, গড্ . . .

এতিয়া সাতোটা শ' দুখন চিতাত এনেকৈ জ্বলোৱা
যাতে দুয়োখন একেলগে শেষ হয়....

পংকাত পাৰিছিল ৪ এপ্ৰিল ১৯৮৩ ত

সৰু সুৰা আটাইকেইটা জীয় হেৰুৱাই বাচি
অহাজনে কৈ আছিল
দুজন দুজন কৈ বান্ধি থোৱা আঠজনৰ মাজৰ পৰা কেনেকৈ বাচি আহিছিল

চাৰি জাঁই গুলি শব্দহে দেখোন কাণত পৰিছিল।

**James George Smith Neill (27 May 1810 – 25 September 1857) was a Scottish military officer of the East India Company, who served during the Indian rebellion of 1857. His father was Colonel Neill.

***পংকা ঃ** গোলাঘাট জিলাত। ১৯৮৩ চনৰ ২ এপ্ৰিলৰ দিনা পংকাৰ ৰজাবাৰীত পুলিচে কৰা গুলিচালনাত সাতজনলোকৰ মৃত্যু হৈছিল।❐

এটা ভাওয়াইয়া গানত মূৰ গুজি দি

অৰ্জুন দাস

কুঁৱলীত তিতা
ভাওয়াইয়া গান এটাত
মূৰ গুজি দি
কিমানপৰ সাৰে ৰয়
এটা ন্যুব্জ ৰাজবংশী চুবুৰী!

নিমাওমাওকৈ জ্বলি থকা
চাকিৰ পোহৰে
চকুদুটা বাৰেবাৰে আজুৰি নিয়ে
কি জানো বিচাৰি পায়
এন্ধাৰে হেচি ধৰা
পোহৰখিনিৰ মাজে মাজে
নিজকে কঢ়িয়াই কঢ়িয়াই
এদিন এই চুবুৰীতেই
কিমানে যে থিতাপি লৈছেহি!
মাটিৰ পৰা পোৱা সুৰত
বিচাৰি পাইছে জীয়নদায়ী উশাহ।
মাজৰাতি সেই পগলা কৰা গানবোৰে
মোক ভিতৰি কন্দুৱায়—
তিতি যায় মোৰ সমগ্ৰ সত্তা।
এন্ধাৰ আৰু নীৰৱতাত
অৱশেষত গানটো
বুকুত গজালি মেলে।❐

সেই এটি চিঞৰ

অংকুৰণ আৰ্ফ

যোৱা ৰাতি বৰষুণে ধুই আছিল
এজন কবিক

বৰষুণৰ আৱাহনী গীতকো অতিক্ৰমি
ভাহি আহিছিল এটা চিঞৰ
ৰিণি ৰিণি . . .

সময়ৰ জিভাই চেলেকি আছিল
মাজৰাতিৰ নিৰ্জনতাত সাৰ পাই উঠা
সোঁৱৰণিৰ সোৱাদ

বাহিৰত বৰষুণত তিতা সৰাপাতবোৰ গছকি
কোনোবা এজন আহি কবিক মাতিছিল
সেই এটি চিনাকি চিঞৰেৰে

কবিয়ে মম এডাল জ্বলাই লৈ
খিৰিকীখন খুলি বাহিৰলৈ চাওঁতে দেখিলে
বৰষুণ বৰণীয়া এজন সুন্দৰ ডেকা মানুহ

কবিয়ে কিবা এটা সুধিবলৈ লওঁতেই
ধুঁৱলী কুঁৱলী হৈ হঠাত হৈ পৰিল তেওঁ অদৃশ্য

কবিৰ দুচকুত জিলিকি থাকিল মাথো
বৰষুণৰ চিনাকি অচিনাকি
অজস্ৰ মায়াবী নৃত্য

হঠাত চেঁচা বতাহ এছাটিয়ে কৰবাৰ পৰা
উৰি আহি কঁপাই গ'লহি
ৰূপালী ৰং লগোৱা কবিৰ চুলি
কবিৰ তন্ময়তা ভাগিল
তেওঁ মনে মনে অনুভৱ কৰিলে....

স্মৃতিৰ ধুনীয়া উদ্যানত এতিয়াও
ওপঙি ফুৰিছে সেই এটি চিঞৰ
যৌৱন জোনাকী দিনৰ।❐

ফাগুণ

পৰশমণি মহন্ত

ৰঙাবোৰ আবিৰ নে?
নহয়, তেজ আৰু বিষাদৰ বিজলুৱা মিশ্ৰণ।

পলাশ মানেই প্ৰেম নে?
নহয়, সেউজীয়াৰ অপমৃত্যুত
ক্ৰোধান্বিত চকু।

আপুনি য'তে ত'তে প্ৰেম দেখে,
মই দেখো মোৰ মৃত্যু।❐

দুটা কবিতা

অমৰ মৰাং

১.
বোধ হয় লাহে লাহে এন্ধাৰ নামিছে
নিয়ৰ আৰু কুঁৱলী সূতাৰে ভালপোৱা ব'ই
মোৰ দুহাতত গুজি দি তুমি কৈছাঃ
আহা, আমি এন্ধাৰত ফুলোঁ গোপনে
এন্ধাৰ নিৰ্জনতাৰ অন্য নাম!

২.
যোৱা ৰাতি ধুমুহাই মোৰ ঘৰৰ মুধচ উৰুৱাই নিলে
এহালি চৰায়ে সিহঁতৰ বাহটো বিচাৰি
তামোলজোপাত উচুপি আছে

কোনোবা নিজান জুৰিৰ পাৰত
মই মোক এৰিব আহিব পৰা হ'লে . . .❐

ওভতনি

সংগীতা মেধি

বিৰাট ঢৌৰ পাকত বাট হেৰুওৱা নাই?
নহ'ব অতলৰ শংখ!
জানিব সময়ৰ চাকনৈয়াই সোঁতক
বামলৈ লৈ যোৱাৰ আগতে
গভীৰত সোমাই যোৱা ভাল

শেষৰহে থাকে গভীৰতা
ঠিক ৰেনেছাঁৰ সত্যৰ দৰে
বাৰে বাৰে সংযোগ ঘটাব পৰা সম্ভাৱনাৰ দৰে
উৰ্বৰ মস্তিষ্কৰে
সাৱলীল মননেৰে
আকৌ এবাৰ গভীৰত ডুব যোৱা ভাল

বালি ঘাটবোৰ
সোণাৰু ফুলাব নোৱাৰা
একোটা মৃত্যু উপত্যকা
জীৱনৰ ৰেষ্ট-লেগু❐

মোৰ পৰা মোলৈও এতিয়া

মৈত্ৰেয়ী ফুকন

ঋতু সলনি হ'লেই বৈ বৈ
ভাগৰি পৰা আইৰ চকুযুৰিয়ে
ৰাতি ৰাতি মোক উজাগৰে ৰাখে,
হেঁপাহৰ পানচৈত হাঁহি এটি
লেটি লৈ পিতাই মোৰ
কঁপালকে ধিয়াই এন্ধাৰ
কোপ এটাত বহি সময় গণে . . .

কি ফুল ফুলিলে বসন্ত
নামে বুকুলে,
পলাশৰ বুল লাগে
উকা কলিজাত . . .
সময় এতিয়া নিজতে বন্দী
জীৱনৰ ৰঙ এতিয়া
পানীৰঙী . . .
এন্ধাৰত ক'লা, পোহৰত
ৰ'দ, বৰষুণ, বতাহ . . .

আই-পিতাইৰ বাবে
কোনোদিন সজা নাই মই
সেউজীয়া ঘৰ,
কোনোদিন চুই চোৱা নাই
বুকুৰ হাহাকাৰ . . .

মৈথুনৰত ৰাতিবোৰত
নিলাজ হয় এন্ধাৰ
কুচিমুচি সোমাই থাকোঁ
মই নিজৰ মাজত,
অকাৰণত ভয় শিপাই
মই মোৰপৰা আঁতৰি থাকোঁ,
উভটি আহি সেই একেই
মোৰ ছাঁইৰঙী পৃথিৱী
জ্বলি জ্বলি শেষ হয়
যি নিজৰ মাজত . . .
মোৰ পৰা মোলৈও এতিয়া
বহুযোজন বাট

ত্ৰস্তমান সময়ৰ কজলাখিনি
এতিয়া মোৰ প্ৰাত্যহিক জীৱন . . .❐

সপোন

ডাঃ মানসী দত্ত

(১)
আজীৱন কঢ়িয়াই আনিছো তাক
জনা হোৱাৰে পৰা।
দুচকুত মোৰ তাৰেই ছায়া
এটাৰ পিঠিত এটাকৈ বাঢ়ি যায়
সি অবিৰত গতিৰে।

(২)

সপোনৰ ভৰত তলৱল দুচকু
সি যাঁচি দিয়া
দুকোলটোকা বানত
উটি যায় ভৰসাৰ
একো একোডাল!!
আদৰৰ খেৰকুটা।

(৩)
এটা স্বপ্নৰ সমাধিত
শেষ চপৰা মাটি দি উঠি
কিয় যে!
দেখে সি আকৌ এটা সপোন
ভঙাঘৰত আজীৱন সজীৱ!!!
মৰন্মোখ আৰু এটা সপোন।❐

কি লাগে তোমাক

দীপমণি দাস

বাবাজনক হাত দেখুওৱাত সুধিলে
বোধকৰো সকলো আছে তোমাৰ
কি লাগে তোমাক?
মই ক লোঁ
ঘড়ী আছে
সময় নাই।

বাবাই ক'লে
যি খিনি সময় আছে মোৰ হাতত
মোকেই লাগিব
মোৰেই নোহোৱা হৈছে সময়
কাষ্টমাৰ ঘূৰি যায়
সময়ৰ অভাৱত।

তাৰ পিছত কলোঁ
পাৰে যদি ধৈৰ্যকে দিয়ক
বুজিলে কি ধৰণৰ কাষ্ট'মাৰ
ক'লে অলপ অপেক্ষা কৰ।
আহি আছোঁ।
তাৰ পাছত বাবাৰ দেখাদেখি নাই।

এতিয়ালৈ মই বাবাৰ অপেক্ষাত
মই ধৈৰ্যৰ অপেক্ষাত।❐

চৌপাশ হালধীয়া

পাৰ্থ সীমান বৈশ্য

উৰি আহিছে সৰিয়হ
জেওৰাত লাগি থকা
হালধীয়া গোন্ধ

বতাহেহে কোবাইছে

মই ক'লো— খিৰিকীখন খুলি থোৱা
সৰিয়হৰ মাজে মাজে

এচমকা হেঁপাহ

দৌৰিছে

খেলিছে

তেওঁ কলে- খুলি থলো খিৰিকী

ইমান উশাহ ঘন
মন কহুৱা বন

উৰি যাম চাগে মই হালধীয়াত

মৰি যাম চাগে এই এসাগৰ হালধীয়াত...❐

পানী

স্বপ্নালী কলিতা

মাছবোৰ যেতিয়া গৈ থাকে
পানীবোৰ আতৰি দিয়ে লাহেকৈ ।

উৰি থকা চিলনী এটা
ৰৈ দিয়ে , ভাবি থাকে...

পানীবোৰ ইমান চিধা-চাধা নে!
মাছৰ সমদলক বাট এৰি দিবনো কিয় লাগে?
কিয় লাগে মাছৰ কথাত হাত উজান দিব?

চিলনীৰ হাতোৰাত লাগি আছে ভোগৰ শেষৰ! কাঁইট দুডাল।

ভোগৰ পাছত জানো ভোক শেষ হৈ যায়?

পানীৰ বুকু ফালি কিমান মাছে নিজক লুকাই!
কিমানে! আঁকুহি-বাঁকুহি পানীৰ ভাঙে
কেঁচা টোপনি!

তথাপিও পানী ইমান অবোধ!
মাছৰ পিঠিত উঠি ঠাই চোৱাৰ মাদকতা
পানীৰ বাবে বুজাব নোৱৰা।

যেতিয়া চিলনীবোৰৰ ভোক আৰম্ভ হয়,
মাছবোৰ হাতী হয়!
ঘোঁৰা হয়
উট হয়।

পানীবোৰ যোদ্ধা হয়!

শত্ৰুক প্ৰতিহত কৰা!
ভীষণ যোদ্ধা।❐

সুখী মানুহ

লুইত কিৰণ দাস

সুখী মানুহবোৰৰ সুখ দেখি মই ভীষণ সুখী হওঁ
তেওঁলোকক দেখি অনুভৱ কৰোঁ
- হওক দেউ, অন্ততঃ পৃথিৱীত সুখী মানুহ আছে।

সুখী মানুহবোৰে যেতিয়া মোৰ সমুখত সুখ উদযাপন কৰে
বৰ্ণনা কৰে প্ৰেম আৰু জীৱনৰ সংজ্ঞা

তেতিয়া নিৰ্বাক হৈ তেওঁলোকৰ চকুলৈ চাওঁ
- হওক দেউ, পৃথিৱীত অন্ততঃ উজলি থকা এযুৰি চকু আছে।

এওঁলোকক দেখি মোৰো সুখ উদযাপন কৰিবলৈ মন যায়
মোৰ বন্ধুবৰ্গক ক'বলৈ মন যায়
- সুখী মানুহৰ নথকা বস্তু একোৱেই নাই।

তথাপি মোৰ ভয় হয়
যদি তাৰে মাজৰ এজন ভীষণ সুখী বন্ধুৱে মোক কৈ দিয়ে,
- সুখী মানুহৰ সুখৰ বাহিৰে সকলো থাকে!

সমুখত থকা সুখী মানুহবোৰ দেখিলে আজিকালি ভয় লাগে

আৰু ভাৱনাই মোক কাণে কাণে কয়-
ইমান প্ৰাণখুলি কেৱল দুখৰ বোজা কঢ়িয়াই থকাজনেহে হাঁহিব পাৰে
দুখৰ আন এটা বাউসীৰ নাম হাঁহি।

সেইবাবে কিজানি মই হাঁহিব নাজানোঁ
কাকো ক'ব নোৱাৰোঁ-
হাঁহি থাকা। সুখত থাকা।❐

চান্দডুবি পাৰৰ চিত্ৰকল্প

তুতুল মানৱ

পানী দাপোনত উজলি জ্বলিছ তই
তোৰ ৰূপৰ পোহৰ বিয়পে মোলৈ
পাহাৰী সাজে সাজোন কাচিছ তই
তোৰ প্ৰাণৰ সেউজ বিয়পে মোলৈ

সেয়ে বনচাই চহৰত ৰ’ব নোৱাৰো
সেয়ে যন্ত্ৰৱৎ জীৱন জীৱ নোৱাৰো

তেজৰ হিম জ্বলাবলে গুচি আহো
গধুৰ উশাহ সলাবলে গুচি আহো
তোৰ ‘বগেজাৰী’ত দেও দিবৰ মন
তোৰ ‘পগলাপানী’ত ডুব দিবৰ মন

নিজানৰ বাঁহী যেতিয়া বাজি উঠে
জোনাক ধবল যেতিয়া নামি আহে

মোৰ উদং বুকুৰ ওন্দোলা আকাশ
মোৰ এচিকুত মাটিৰ শূন্য দুইহাত
ঢাকি ৰাখিবি তৰাবচা আঁচলেৰে
ঢাকি ৰাখিবি শস্য-সোণ চমকেৰে

যিদৰে পানীজোলা হাত ঢাকি ৰাখ
যিদৰে ভৰিপতাৰ চালনি ঢাকি ৰাখ

দুৰ্দিনৰ ৰাতি খেদি খেদি তোলৈ
সমদলৰ বাট কাটি বাট কাটি মই
জোৰ হৈ তোলৈ হিলৈ হৈ তোলৈ
মোত সলায়ো চায়েই থাকিম মই

মাথোঁ নিজৰ ৰূপকেই লেখি যাবি
মাথোঁ নিজৰ সাজকেই সাজি যাবি❐

হঠাৎ এদিন

বিনোদ চন্দ্ৰ বড়া

(১)
এজাক মানুহে এদিন নৈৰ পাৰত চিলা উৰুৱাবলৈ গ'ল
পাতল নীলবৰণীয়া চিলাবোৰত বান্ধি দিলে শুকুলা সূতাৰ ডোল
দুখী দুখী নীলাবোৰ উৰি গ'ল আকাশ ধিয়াই
সূতাৰ আঙুলিয়েদি বগাই আহিল ৰ'দৰ গান
বিমৰ্ষ মানুহবোৰ হৈ পৰিল একোখন ৰঙীন চিলা
(২)
ৰ'দৰ গান অথবা ৰঙীন চিলা
বিমৰ্ষ মানুহৰ বাবে খন্তেকৰ বিলাস
তেওঁলোকেও জানিছিল কেনেকৈ
ঘৰমুৱা গৰুৰ খোজৰ ধূলিত তেজৰঙা হয় আবেলিৰ বেলি
কেনেকৈ পাতহীন শিমলু পলাশবোৰ গা-ভাৰী হয় ৰঙৰ ভৰত
বানে ধোৱা চাঙৰ তলতে কেনেকৈ
গাভৰু হয় পানেইৰ তাঁতশাল
ৰ'দে বৰষুণে আবুৰত থকা মানুহবোৰ আবতৰীয়া ৰ'দত তিতিল।❐

অজানিতে

বৈদ্য ব্ৰাইট বুঢ়াগোহাঁই

অজানিতে
বাটত পৰি থকা শিলবোৰৰ কাষলৈ গলোঁ

শিলবোৰে ক'লে—
তোমালোকেই মোৰ লাওখোলা

ঘাঁহবোৰৰ কাষলৈ গলোঁ
ঘাঁহবোৰে ক'লে—
তোমালোকেই মোক
গচকি গচকি
কৰি পেলালা
পৃথিৱীৰ আটাইতকৈ চাপৰ

কঠিন শিলতকৈ
নে
কোমল ঘাঁহতকৈ

নেজানিলে কোনেও
দিনবোৰ পাৰ হৈ হৈ
গৈ
থাকিল

সকলোৰে . . .❐

নিলাজৰো এটা লাজ থাকে

যাদৱ গগৈ

কিমান শিপালে
অনৰ্গল মিছা কব পাৰিi

গাদীৰ লোভত সূৰ্যকো গিলি পেলোৱা মন
নিজৰ বুলিবলৈ মিছা খিনিয়েই আছিল

মিছাও জানো নাই কোনো অস্তিত্ব
কিমান নিলাজ হলে বতিয়াব পাৰি এসোপা মিছা

নিলাজৰো তো সন্মান আছে
নিভাঁজ নিলাজ বুলি

তাৰ পাছতো বানৰ দৰে মিছা ঢৌ বোৱাৰ

নিজৰ ওপৰতো কেতিয়াও প্ৰশ্ন নহয়নে
মিছাক অপমান কৰি লাজ নালাগে নে

শূন্যত গদা ঘূৰাই
দিনতে তৰাৰ পিঠিত হাটীপতি আঁকি
শুকুলা ঘোঁৰাত বিচৰণ জানো তইয়ে নকৰাৰ

ছিঃ ইমানো নিলাজ হব নালাগে পায়!

নিলাজৰো যে এটা লাজ থাকে
কেতিয়াবা অকণমান হলেও ভাবিবিছোন ❐

শেষ জুইকুৰা

কল্যাণ ভূঞা

ইমান ভৰুণ
ইমান কাতৰ
এই স্মৃতিৰ কোঁহবোৰ

লেলিহান শিখাৰ মাজলৈ
তুমি হেলাৰঙে দলিয়াই দিলা
নিজকে

আৰু মই
খেদিছোঁ কুকুহা

অথচ
জুইৰ জখলাত কেৱল স্মৃতি
কেৱল স্মৃতিৰ ব্যাপ্তি ❐

সময়ৰ বুকুত স্থায়িত্ব লাভৰ বাবে ৰূপৰ সলনি হলেও তাৰ অন্তৰ্নিহিত যিটো মানৱীয় অনুভৱ তাৰ পৰিৱৰ্তে কেৱল যুক্তিৰে ব্যাখ্যা কৰিব পৰা বক্তব্য গধুৰ হ'লেও তেনে ৰচনাক উচ্চস্তৰলৈ নিয়া কঠিন হব। কাৰণ বক্তব্য উকা গদ্যৰেই ধৰি ৰাখিব পাৰি। তাৰ বাবে কাব্যৰূপৰ কোনো প্ৰয়োজন নাই।

—নগেন শইকীয়া

স্মৃতিত এঠাখাই লাগি ধৰিব পৰা গুণটো ক'ত থাকে— আপোনাৰ স্মৃতিত নে কবিতাটোৰ স্তৱকটোত আনৰ কবিতাটোৰ কথা বাৰু পিছত, কিন্তু আপোনাৰ নিজৰ কবিতাটো আপোনাৰ নিজৰ কবিতাটো আপোনাৰ নিজৰ স্মৃতিত কিয় এঠাখাই লাগি ধৰা নাই যদি ধৰিছে, আপুনি কিয় কাগজ চাই পঢ়িছে আপোনাৰ যিটো কবিতা আপোনাৰ স্মৃতিতে লাগি ধৰা নাই, আপুনি আনৰ স্মৃতিত লাগি ধৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰেনে

—আনন্দ বৰমুদৈ

কবিতাই কথাক মুকলি বিচৰণৰ বাট দেখুওৱাই বুলি কব পাৰি, কিন্তু তাত এটা কিন্তু আছে, পঢ়ুৱৈৰ লগত কবিতাই যি কথা পাতে সেয়া সকলোৰে বাবে একে নহয়, তাতেই আছে কবিতাৰ চৰিত্ৰ, মৰ্যাদাপূৰ্ণ হয় সেই আয়োজন, এয়া অৱশ্যে বিষয়ৰ আবেদন মাত্ৰ নহয়, ইয়াত কবিতা-ক্ষেত্ৰই নোকোৱাকৈ কৈ যায় বহু কথা, আৰু সেই কাৰণেই সাৰ্থক কবিতা সমকালিক আৰু চিৰ-নতুন।

—ড° বিভাস চৌধুৰী

ক
ই
তা
প
বি
তা
টা
ক
ফু
ই
ফু
ক
প
ঢ়া
ঢ়া
ক
ফু
টা
বি
ঢ়া
বি
তা
প
বি
প
ফু
তা
ঢ়া

কবিতা
ফুটাই
পঢ়া

প্ৰচ্ছদ ঃ কৌশিক কিশলয়

বৰঙণি ২০০ টকা